

fuzinar

Leto XXVIII

Ravne na Koroškem, julij 1991

Št. 7

Človeka nikar

Naš boj za samostojno Slovenijo

V času carske Rusije je pesnik Puškin izrazil svoj gnev nad tedanjimi razmerami s trpko mislijo, ko je dejal, da ni nič bolj fantastičnega od resničnosti: vsi, ki se v teh dneh tako trdo srečujemo z njo, se lahko z enako mero gneva in grenkobe strinjamo z genijem.

Slovenci smo ljudstvo, ki je navajeno prenašati tegobe in bremena; ali nas je take naredila naša miroljubnost ali naši pretkani večstoletni tlačitelji, bodo povedali zgodovinarji in drugi specialisti za slovensko dušo. Nesporno ostaja zgodovinsko dejstvo, da se naš hrbet pod bremenom upogne le do neke določene mere in da nas sila prestavi le do neke določene meje. Ko postane breme pretežno in sila prevelika, se upremo bremenu in sili. Upogljivost naših hrbtov in zmogljivost naše potrpežljivosti se dasta ugotavljati iz našega preteklega zgodovinskega ravnanja, v naš slovenski značaj pa je ta meja vpita z materinim mlekom, z njeno odpuščajočo ljubeznijo do svojih otrok in vgrajena z zgledom ter ravnanjem očetov in dedov v usodnih trenutkih našega bivanja.

Zgodilo se je tisto, kar so sanjali naši pesniki pred stoletji in naši velemože že pred sedemdesetimi leti. Slovencem se je dopolnilo prerokovanje, postali smo samostojna nacija v družbi svobodnih narodov, živeča v samostojni državi Sloveniji. Vrgli smo z naših ramen vsa dosedanja bratska bremena, nismo več dopustili, da nas lastni bratje vlačijo po svojih blatnih poteh, nismo si pustili doliti niti kapljice no-

vega bratskega ponižanja, ki smo jih morali požreti stisnjenih zob mnogo preveč. Lastnim bratom smo rekli: ne tako, kot smo nekoč rekli ne tujcem. Le grenkoba je tokrat tolikšna, da resnično nikdar ne bo med brati tako, kot je bilo. Da je kdo v brezumju razbil bratu hišo, se je verjetno že zgodilo in odpustilo, da pa je kdo zaukazal in izvršil bombardiranje lastne rojstne vasi in splošnega bratomora, take sramote v tem srednjeevropskem kotičku na sončni strani Alp zagotovo še ni bilo; tudi je ne bo mogoče pozabiti skozi mnoge generacije Slovencev.

Prisilili so nas v razselitev in v mentalno emigracijo, selektivno so skupili narod za razplod ponižnih in neuspešnih, hoteli so, da bi zavrgli evropske vrednote humanosti, morale in podjetnosti ter nam poskušali kot nadomestek vcepiti bizantinsko premetenost, brezobzirnost in prevaro. Izropali in osiromašili so nas fizično ter nas pred svetom prikazovali, da smo jim enaki. Sredi Ljubljane so ponižali naš materin jezik in s svojo okupatorsko pravno logiko dokončno pokazali svojo volčjo dlako in vrv. Zmaličiti in uničiti so hoteli našo narodno podobo. Kot to ni uspelo Germanom in Romanom, se tudi ni posrečilo Jugoslovanom in tisočstiristoletna zgodovina Slovencev dokazuje, da se to tudi v bodoče ne bo zgodilo.

Slovenci potrebujemo zlate roke delavcev in sive celice ustvarjalcev, da si bomo lahko služili kruh, svoj kruh tako, kot smo to znali in tako, kot to znamo. Kje najti

delo zanje? Kako nadoknadi zamujen čas razvoja in napredka? Za nami in pred nami je polno zmede in lažnih utvar. Najti komu delo postaja po petdesetih letih ponovno vrednota. Šele pred nekaj leti je bila podjetnost posameznika hujša zmerljivka zanj kot lenoba ali lopovščina. Kljub temu še vedno ne doumemo, kako občutljiv posel je dobiti ali obdržati delo, ki prinaša kruh, s kolikimi nitkami se spletajo in prepletajo skrbi, prizadevanja in raznotere strokovne poti, da se pripelje posel

za stroj in se ustrezno organizira. Naša edina in mogoča pot iz sedanje mizerije je v tem, da bomo lahko pričeli v miru tkati grobo potrgane niti in pozabljene vzorce harmoničnih povezav med glavo in rokami ter osvojiti pozabljeno ali nenaučeno modrost medsebojne strpnosti in človeške pravičnosti ki je v tem, da sicer nismo vsi enaki v svojih sposobnostih in zmogljivostih, ampak da smo enakopravni v vseh pravicah in dolžnostih, in da tega ne bomo nikdar dosegli, če bodo stali tanki na cestah in psi pred vrati tovarn. Ni prišel samo čas boja za preživetje, ampak tudi čas prenove, obnove pa preti največja nevarnost prav v naši neslogi, katere nesreča nas spremlja vse od takrat, ko smo preloмили Svetopolkovo oporoko.

Dr. Janez Bratina

Upravni odbor Železarne Ravne

Predstavljamo člane Upravnega odbora Železarne Ravne, ki ga je v maju s soglasjem ministra za industrijo in rudarstvo Izidorja Rejca imenoval Upravni odbor Slovenskih železarn. Predsednika bomo predstavili drugič, saj je to po funkciji direktor Slovenskih železarn, ki pa so novega izvolili šele konec junija.

Prvim rednim sejam odbora je predsednikoval Andrej Cetinski, v.d. direktorja Slovenskih železarn.

GOROŽD FALE,
dipl.oec., v.d. generalnega
direktorja TUS Slovenj
Gradec

Rojen je bil 1.11.1953 v Slovenj Gradcu. Osnovno šolo in gimnazijo je obiskoval na Ravnah, nato je končal II. stopnjo VEKŠ v Mariboru. Leta 1977 se je zaposlil v Ljubljanski banki, leta 1985 pa kot finančni direktor v TUS. Lani je postal član KPO za finance in gospodarstvo, aprila letos pa v.d. generalnega direktorja TUS Slovenj Gradec.

Mag. MATIC TASIČ,
predsednik Izvršnega
sveta SO Ravne na Koroškem

Rodil se je 31.1.1955 v Slovenj Gradcu. Po osnovni šoli (Mislinja) je obiskoval I. gimnazijo v Mariboru. Na fakulteti za naravoslovje in tehnologijo v Ljubljani je diplomiral l. 1980.

Zaposlil se je na Gimnaziji Ravne, kjer je poučeval fiziko do l. 1987. Leta 1981 se je vpisal na VEKŠ Maribor v pripravljalni letnik za 3. stopnjo študija, kamor se je leta 1982 tudi vpisal na smer Mednarodna menjava. Študij je zaključil l. 1985.

Nato je sodeloval kot zunanji sodelavec pri Ekonomskem centru Maribor na Ravnah. Leta 1987 se je zaposlil v Železarni Ravne kot vodja službe za inovacije.

Mag. STANE FLANDER,
podpredsednik poslovnega
odбора Gorenje
(Konzern) Velenje

Rojen je bil 27.11.1948 v Celju. Je magister metalurgije (naslov naloge: Krivulja tečenja pri hladnem oblikovanju pločevine). Opravi je diplomsko specializacijo iz kontrole kakovosti. S področja marketinga se je izpopolnjeval v ZDA in Veliki Britaniji. Razen prvega leta službovanja je v dosednji delovni dobi opravljal dela na področju marketinga. Prvo zaposlitev je imel v Alposu Šentjur, kjer je bil nazadnje namestnik glavnega direktorja.

V Gorenju se je zaposlil leta 1983, v času ukrepov družbenega varstva. Do leta 1990 je bil podpredsednik poslovnega odbora Gorenje

Commerce. Podpredsednik
poslovnega odbora Gorenje
Konzern je od aprila 1990.

PETER OROŽEN,
dipl.oec., direktor Ljubljanske
banke, Koroške
banke Slovenj Gradec

Rojen je bil 4.11.1935 v Mariboru. Nižjo gimnazijo je obiskoval v Rušah, višjo pa v Mariboru. Končal je ekonomsko fakulteto v Ljubljani.

V Železarni Ravne se je zaposlil leta 1962. Najprej je bil v nabavi, nato pa v analitsko-planskem, finančno-računovodskem in komercialnem sektorju. Nazadnje je bil član poslovnega odbora. Pri LB, Koroški banki d.d. Slovenj Gradec, se je zaposlil leta 1982.

PRISTOJNOSTI UPRAVNEGA ODBORA

Po Statutu Podjetja Železarna Ravne, d.o.o., ima upravni odbor naslednje pristojnosti:

SPREJEMA:

- statut in splošne akte družbe ter njihove spremembe in dopolnitve
- delovni program in plan razvoja družbe
- periodični in letni obračun podjetja

ODLOČA:

- o spremembah oblike družbe in o statusnih spre-

membah (pripojitvi, spojitvi, priključitvi, prenehanju) in povezavah (prenos dela ali celotnega premoženja, vloge v druga podjetja in druge subjekte, nakup deležev in delnic v drugih podjetjih)

- o povečevanju in zmanjševanju osnovne glavnice

- o ustanovitvi in ukinitvi poslovnih enot in predstavništev

- o spremembi firme, sedeža, dejavnosti družbe, prenosu pravic do znaka družbe

JANEZ KLANČNIK, delovodja
40-tonske elektropeči,
predstavniki delavcev iz Železarne Ravne

Rodil se je 15.8.1943 na Jelenicah. Po osnovni šoli in štirih razredih gimnazije na Ravnah ter študiju metalurgije v Ljubljani se je leta 1966 zaposlil v Železarni Ravne, kjer je bil najprej delovodja radio-grafskega in ultrazvočnega laboratorija. Leta 1979 se je zaposlil v Jeklarni, v začetku kot prvi jamski delavec, nato je bil pomočnik topilca. Delovodja pri peči je od leta 1980.

- o delitvi dobička
- o načinu pokrivanja izgube

DAJE:

- soglasje k prenosu lastniškega deleža na tretjo osebo

- prehodno soglasje k imenovanju predstavnikov družbe v upravne organe kapitalno povezanih podjetij

- predhodno soglasje k pogodbam o razpolaganju z nepremičninami ter osnovnimi sredstvi nad vrednostjo 500.000 ECU (nakup, prodaja, vlaganje, zastava, zakup, leasing ipd.)

- navodila in smernice direktorju

ZASTOPA:

- družbo v razmerju do direktorja

DOLOČA:

- poslovno politiko

IMENUJE IN RAZREŠUJE:

- direktorja v skladu z zakonom

IMA:

- druge pristojnosti, določene s statutom in splošnimi akti.

UPRAVNI ODBOR

- je organ upravljanja družbe
- člani so imenovani za štiri leta; po tej dobi so lahko ponovno imenovani
- razrešeni so lahko na lastno zahtevo, brez utemeljitve, ali iz posebnih razlogov
- zavezuje jih konkurenčna klavzula
- odgovorni so Slovenskim železarnam
- odbor zaseda najmanj štirikrat letno

IZ SANACIJSKEGA PROGRAMA

IZHODIŠČA

Ni narejen izključno za Železarno Ravne, ampak v okviru Slovenskih železarn. Njegov temeljni moto je preživetje slovenske in s tem ravenske metalurgije, kar je za Ravne izredno pomembno, saj je z metalurgijo tesno povezana predelava. (Prednostni delež metalurgije je lani pri prodaji na domačem trgu znašal 72 %, pri izvozu 32 %, v skupnem pa 56,5 %).

Analiza stanja in plana kaže, da je z ustreznimi ukrepi Železarno Ravne smiselno sanirati, saj je že zdajšnji njen asortiment ustrezen tako za domači kot tuji trg. Problem je le nezadostno pridobivanje narocil.

Tudi podatki o poslovanju in o premoženjski bilanci v preteklih letih kažejo, da je železarno vredno sanirati. Drugi argumenti za to so še: kvaliteta struktura virov financiranja, bilance z ne preveliko zadolženostjo, sodobne zmogljivosti za proizvodnjo najkvalitetnejših vrst jekla in z nizko porabo energije, sodobna tehnologija ter kadri z znanjem in voljo.

Nosilci sanacije bodo poleg železarne same, na katero odpade največji delež, še Republika Slovenija (vzpostavitev ustrezne makroekonomske politike in pogojev poslovanja) in bančni sistem.

Z uresničitvijo sanacijskega programa bo železarna začela akumulativno poslovati, kar bo zagotavljalo lastni finančni potencial za razvoj podjetja in sprotno poslovanje.

NEKAJ POUČKOV

Sanacijski program je izdelan na osnovi ocenjenih prodajnih možnosti za leto 1991.

V primerjavi z letom 1989 načrtujemo spremembo strukture prodaje (količinske in vrednostne). Na račun povečanega izvoza naj bi se zmanjšala prodaja v Sloveniji in Jugoslaviji. Tako naj bi na domačem trgu prodali 71.800 ton izdelkov črne metalurgije in 5.531 ton izdelkov predelave. Metalurgija naj bi izvozila 22.912 ton, predelava 6.359 ton, obe skupaj 29.271 ton.

Predvidenih je več ukrepov.

Sistemske ukrepi:

- nižje obremenitve za podjetje

- zaščita cen črne metalurgije

- prepoved prostega izvoza jeklenega odpadka

- cena električne energije, kot je poprečna v EGS

- kapitalizacija neplačanih obveznosti iz naslova prispevkov in davkov

- kapitalizacija tujih in domačih kreditov

Strukturni ukrepi:

- zmanjšanje števila topilniških agregatov

- zmanjšanje števila spremljajočih agregatov v Valjarni (saj je izkoriščenost razpoložljivih zmogljivosti v poprečju v metalurgiji slabša kot v predelavi)

- izločitev posameznih strojev in naprav v Predelavi

- izločitev vseh viškov zaposlenih v posebno poslovno enoto (na dan 31.5.1991 je bilo ocenjeno, da je trajnih viškov v železarni 878: v Metalurgiji 320, v Predelavi 269, v Tehniškem sektorju 225 in v Upravi 64, največ s IV. II. in V. stopnjo izobrazbe; posebna poslovna enota Trajni presežki bi bila samostojen pravni subjekt; delavci bi tako ostali v delovnem razmerju v železarni, njihove bruto plače pa bi financiral republiški zavod za zaposlovanje; enota bi

ORGANI, KI JIH JE IMENOVAL UO

Upravni odbor železarne je na 1. seji imenoval nekatere organe:

- upravni odbor podjetja Translog (Stanko Petovar, dipl. inž., predsednik, Dora Enci, oec., Stanko Golob, dipl. oec.)

- upravni odbor podjetja Armature (Andrej Kokalj, dipl. inž., predsednik, Bojan Krautberger, dipl. inž., in Minka Praper, dipl. oec.)

- člane disciplinske komisije in njihove namestnike; za Metalurgijo: Stanko Kompan, Jeklarna (Peter Plevnik, Kovčnica), Oto Pur, Valjarna (Franc Vrečar, Jeklolivarna), Jaroš Kodrun, Jeklolivarna (Ivan Rutar, Jeklovlek); za Predelavo:

Branko Strmčnik, Stroji (Milan Ošep, TSD), Ivan Lužnik, Pnevmatični stroji (Davorin Turkuš, Orodjarna), Peter Janko, Noži (Danilo Burjak, Stroji); Tehniški sektor: Franc Merzdovnik, Energija (Jože Kosmač, SGV); Uprava: Ana Pavše, Kadri in organizacija (Dragica Trost, Poslovni sekretariat)

- komisijo za varstvo pravic delavcev: Eleonora Gladež, dipl. psih. Kadri in organizacija (Sonja Lakovšek-Vuković, dipl. psih.), Mirko Vošner, dipl. inž. Biro S (Franja Fišer, dipl. iur. Pravna služba), Milan Škafar, Valjarna (Alenka Mičović, Biro S 91).

Pripravila Helena Merkač

bila vir kadrov, s katerimi bi pokrivali potrebe po delu v železarni, večino naj bi ustrezno zaposlili do konca leta 1992 - imenski sezname presežnih delavcev bodo narejeni po sklepu UO SZ v sodelovanju s sindikatom).

Operativni ukrepi:

- znižanje materialnih stroškov

- izboljšanje izplena
- zmanjšanje neuspele proizvodnje

- hitrejši pretok materiala in znižanje zalog

- nižja specifična poraba električne energije

- izboljšanje organizacije dela (Pri managementu bomo pospešili usposabljanje vodstvenega kadra. Organizacijo bomo prilagajali ciljem podjetja. Organizirali se bomo po

programih tako, da jih bomo zaokrožili v profitne centre in jim približali vse poslovne funkcije komercialne in razvojne. Nadaljevali bomo z izgradnjo komunikacijske mreže, ki smo jo kot model vzpostavili leta 1990 in ki temelji na projekt-nem delu in povezavi skupin. Proces vodenja bomo razvijali po sistemu vodenja s cilji. V ta namen bomo glavne poslovne cilje **razbijali** do ravni obratov ali oddelkov ter prek kontrolinga spremljali njegovo izvajanje. S tem sistemom bo (je že) povezan tudi plačilni sistem).

- agresivnejši prodajni nastop
- zniževanje cen vhodnih materialov
- intenzivnejše izterjave.

Povzela: H. Merkač

Naše delo v maju

PROBLEMATIKA PROIZVODNJE

V maju smo dosegli 55,8 odstotkov predvidenega plana skupne proizvodnje, kar znaša v kumulativni 55,4 odstotkov.

Za 6564 ton prodanih izdelkov smo iztržili 233,2 milijona din, kar je v povprečju 35,53 din/kg. Od tega smo na domačem trgu prodali 5062 ton v vrednosti 140,9 milijona din, izvozili pa 1502 ton ali za 92,3 milijona din, kar znaša 4,14 milijona dolarjev.

V Jeklarni so dosegli samo 51,3 odstotke planirane proizvodnje. Zaloga ingotov se je zmanjšala od 434,5 ton na 244,4 tone. Iz zaloge so porabili 267,2 toni, na zalogo pa naredili 67,3 tone. Glavni vzrok za manjšo proizvodnjo je pomanjkanje naročil, občasno pa je primanjkovalo tudi starega železa in legur (W, Mo).

Proizvodnja v Jeklolivarni je potekala ob pomanjkanju jeklene litine, ugodna vrednostna realizacija pa je bila dosežena zaradi visoko kakovostnega asortimenta jeklene litine.

V maju se je preskrba z vložkom v Valjarni toliko izboljšala, da so dosegli tonažno odpremo, napovedano na koordinaciji konec aprila. Razdrobljenost naročil povzroča velike težave pri menjavanju programov valjanja, kar še dodatno slabša izkoriščenost prog in celotne reprovirge. V Jeklovleku niso dosegli na-

povedane odpreme, vzroki za to pa so: pomanjkanje vložka v prvi dekadi maja in brušenje profilov manjših presekov. Kljub temu pa je Jeklovlek dosegel zelo solidno vrednostno realizacijo.

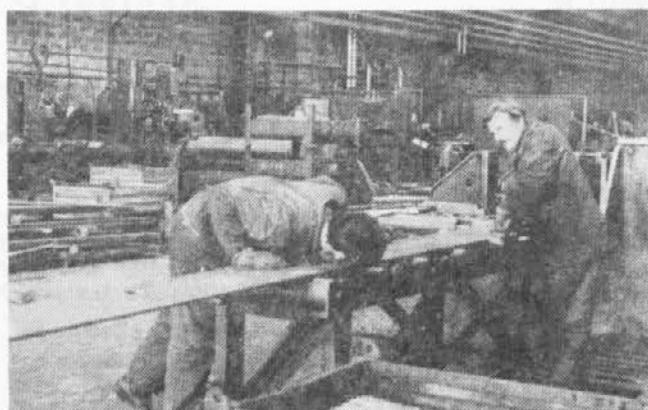
Planiranje zasedenosti peči v Kovačnici je še vedno oteženo – šarže zamujajo planiran prihod za tri do štiri ure, kar dodatno draži proizvodnjo Kovačnice. Tudi ingoti prihajajo še vedno neočisti in daljši in krajši koreninami, vendar je le-teh manj kot prejšnje mesece. Do konca junija imajo v Kovačnici skupaj z zaostanki za 2266 ton odprtih naročil. V mesecu maju je bilo v Nožih največ zastojev na brušenju pločevine in brušenju rezine.

V splošnem se čuti močno pomanjkanje naročil, kar še dodatno moti samo proizvodnjo. Skupno so imeli v maju 108 ton naročil za celo leto, kar pa ne zadostuje niti za normalno proizvodnjo v dveh mesecih. V mehansko predelovalnih obratih je bila proizvodnja tako kot v aprilu, tudi v maju dokaj uspešna, za planom pa še vedno zaostajajo Stroji in Noži.

NAJVEČ JE ČAKANJA NA DELO

V mesecu maju je bil delovni čas izkoriščen 66,4 odstotno. Odsotnosti so znašale 33,6 odstotkov, in so bile razporejene tako:

- letni dopust 9,44 %
- izredno plačan dopust 0,34 %

– boleznine	5,86 %
– druge plač.	
odsnosti	17,50 %
– neplačane odsotnosti	0,02 %
skupaj	33,16 %

Op.: Med drugimi plačanimi odsotnostmi je predvsem čakanje na delo doma.

Ure v podaljšanem delovnem času so znašale 0,38 odstotka in so bile glede na mesec april višje za 0,05 odstotka. Največ nadur so imeli v Orodjarni 2,52 % in v TSD 2,03 ods., nad 1 odstotek so imeli: Zaščita 1,92 ods., Energija 1,26 odst., ostali pa imajo pod 0,50 odstotka.

PRODAJA NA DOMAČEM TRGU

VALJARNA je dosegla v mesecu maju za 94,3 % količinske eksterne prodaje in 127,6 % vrednostne realizacije. Količinska realizacija ni bila dosežena predvsem zaradi pomanjkanja vložka v valjarni – ingotov. Naročil je za okoli 2,3 mesece.

JEKLOVLEK je dosegel v mesecu maju 45,7 % količinske eksterne prodaje in 72,1 % vrednostne realizacije. Količinska eksterna realizacija ni dosežena predvsem zaradi valjarskega luščenja – usluga

luščenja za Unior Zreče. Naročil je v Jeklovleku v povprečju za 3,6 mesecev.

KOVAČNICA je prodala v mesecu maju na domačem trgu za 66,4 % vrednostne realizacije. Količinska realizacija ni bila dosežena predvsem zaradi pomanjkanja vložka iz Jeklarni. Naročil je za okoli 2,3 mesece.

STROJI so na domačem trgu v primerjavi s planirano proizvodnjo presegli mesečno količinsko proizvodnjo za 38,5 % in s tem vrednostno realizacijo za 73,6 %. Presežek planirane mesečne realizacije gre na račun odpreme okoli 130 ton mehansko obdelanih pilger trnov in pilger valjev za Železarno Sisak iz zaloge špedicije. Z naročnikom smo se namreč dogovorili o načinu plačila preko trgovskih organizacij. Še vedno je v špediciji ostalo okoli 33 ton obdelanih odkovkov za ladijske motorje.

PNEVMATIKNI STROJI so na domačem trgu v primerjavi s planirano mesečno količinsko proizvodnjo dosegli 83,1 % in s tem presegli vrednostno realizacijo za 15,4 %. Razlika med količinsko in vrednostno realizacijo je zaradi večje odpreme rezervnih delov.

VZMETARNA je na domačem trgu v primerjavi s planirano proizvodnjo dosegla vrednostno realizacijo 91,1 %. Razlika med količinsko in vrednostno realizacijo je nastala zaradi trenutnega nepriznavanja cen za Vozila Gorica.

ORODJARNA je na domačem trgu v primerjavi s planirano proizvodnjo dosegla mesečno količinsko proizvodnjo 77,6 % in s tem vrednostno realizacijo 79,1 %. Planirana proizvodnja ni bila dosežena zaradi forsiranja proizvodnje za zunanje tržišče. Zasedenost z naročili je trenutno za 2 meseca in je v glavnem na kratek rok.

INDUSTRIJSKI NOŽI so na domačem trgu v primerjavi s planirano prodajo dosegli mesečno količinsko proizvodnjo le 36,8 % in s tem vrednostno realizacijo 58 %. Načrtovana prodaja ni bila dosežena zaradi pomanjkanja naročil na domačem trgu.

OBRAT DELNIŠKA DRUŽBA	ODSTOTKI DOSEGANJA NAČRTOVANE PROIZVODNJE											
	SKUPNA PROIZVODNJA ton		ODPREMA ton		FAKTURIRANA REALIZACIJA din		IZVOZ %		IZVOZ din		FAKT. REAL. DOMAČI TRG din	
	ma j	ab r	ma j	ab r	ma j	ab r	ma j	ab r	ma j	ab r	ma j	ab r
JEKLARNA	51,3	52,8	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
VALJARNA	54,4	52,4	60,4	53,6	77,8	63,4	20,2	23,5	34,4	27,7	127,5	104,4
JEKLOVLEK	36,2	55,7	41,1	52,4	81,9	78,8	56,8	55,7	95,5	68,8	72,0	86,1
VALJ. IN JEKLOVLEK	53,3	52,6	57,6	53,4	78,7	66,9	27,4	29,7	46,0	35,5	112,5	99,4
KOVAČNICA	68,3	55,7	60,1	58,7	98,8	84,4	61,1	66,7	102,3	78,7	98,0	85,5
JEKLOLIVARNA	79,2	74,1	78,4	89,0	176,0	136,2	117,2	89,9	85,1	106,5	60,8	77,7
STROJI	37,4	48,8	45,1	47,7	60,1	48,5	16,7	24,7	27,9	28,5	173,1	117,9
– NOŽI, BRZOR, OR.	76,2	83,9	66,6	75,8	41,5	50,9	–	–	–	–	66,6	75,8
– GREVICE	–	80,8	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
INDUSTR. NOŽI	43,8	88,5	73,7	92,5	94,8	85,6	65,5	75,4	102,7	91,6	60,8	77,7
NAMENSKA PROIZV.	174,1	150,8	43,9	65,6	121,2	120,3	109,3	149,0	182,1	183,7	9,6	4,1
ORODJARNA	140,5	125,3	76,7	105,2	96,6	75,2	99,4	46,6	159,3	58,6	79,9	79,7
PNEVMAT. STROJI	78,1	100,2	61,9	82,3	93,9	89,9	4,0	73,0	6,7	74,1	115,4	93,8
VZMETARNA	112,4	119,7	100,7	117,6	83,3	105,2	26,2	55,0	44,2	64,4	91,1	113,3
STO	144,6	135,5	68,1	88,2	109,1	109,0	97,7	134,1	162,3	164,2	64,2	62,3
ARMATURE	69,3	98,5	78,8	108,5	132,8	106,5	75,8	86,7	126,2	104,8	160,4	113,5
SKUPAJ	55,8	55,4	58,2	56,9	87,1	75,3	42,2	53,9	70,7	64,7	97,1	81,5

NOČ ALI DAN PRED RAVENSKO METALURGIJO?

Nihče si danes ne upa napovedovati, kaj bo s prihodnostjo Železarne Ravne. Mehanske predelave sicer ne dajejo pod vprašaj, zato pa marsikdo dvomi o prihodnosti metalurgije, čeprav take dvome vsi, ki poznajo ponosno preteklost jeklarskih Raven, vztrajno zavračajo. Vendar prihodnost raste iz sedanjosti, in ta je kritična bolj, kot si marsikdo misli – gotovo pa ne tisti, ki so med zadnjim štrajkom razburjali slovensko javnost z zahtevo po tisoč markah na mesec. Saj računi kažejo, da si take plače danes ne pridelamo. A tudi ko bi si jo, bi bilo bolje molčati, kajti danes javnost črni metalurgiji ni naklonjena, mednarodni strokovnjaki in načrtovalci razvoja pa ne vidijo smiselnosti obstoja treh železarn v majhni Sloveniji, a prednost dajejo očitno Jesenicam. Po stavki smo na Ravnah v veliki nevarnosti, da izgubimo še tisto moralno in materialno podporo, ki smo jo imeli doslej. Brez zunanje pomoči pa je prihodnost marsikaterega dela Železarne Ravne resnično vprašljiva.

ČEZ POLETJE BI ZAČELI POSLOVATI POZITIVNO

O razmerah v ravnskih metalurških obratih in o možnosti izhoda iz težkega položaja smo se pogovarjali z direktorjem področja Metalurgija dipl. inž. Stankom Petrovarjem, ki je, zapisano v povzetku, povedal naslednje:

Metalurgija, ki po zadnji reorganizaciji združuje obrate Jeklarno, Kovačnico, Valjarno in Jeklovlek ter Jeklolivarno, je v prvem četrtletju letošnjega leta poslovala z izgubo. Povzročili so jo preveliki stroški, ki so predvsem posledica preizkušnje realizacije. Večje realizacije nismo dosegli, ker je bilo premalo naročil, odprta naročila pa smo težko izpolnjevali zaradi slabe likvidnosti podjetja. Primanjkovalo nam je sredstev za redno preskrbo s surovinami, zato

jeklarske peči v prvem delu leta pogosto niso obratovale.

Vodstvo Metalurgije je že pred časom začelo iskati rešitve za izhod iz kritičnega položaja. Skupno s komercialno službo smo intenzivno iskali nova naročila, s finančniki pa smo se dogovarjali za kompenzacijske posle z našimi domačimi kupci, ki smo jim morali ustaviti dobave, ker so nam že preveč dolžni. Namesto z denarjem naj bi nam dolgove poplačali v materialu, ki pomeni surovino za našo proizvodnjo.

Korist pri takih poslih je večkratna: Mi pridemo do surovin, ne da bi za to potrebovali dragocena likvidna sredstva, in se izognemo dolgotrajnim dragim ter pogosto neučinkovitim sodnim postopkom. Zato se nam splača za surovine, pridobljene na ta način, priznati tudi višjo ceno; dolžniki se po tej poti znebijo dolga, ki se ga drugače ne bi mogli, in znova lahko računajo na dostave izdelkov ter materialov, ki jih potrebujejo za svojo proizvodnjo.

Akcija je uspela, tako da smo pridobili naročil za dobra dva meseca, repromaterial pa za junjsko proizvodnjo. Ta naj bi se povečala od prejšnjih poprečnih 9.000 ton mesečno na 13.000 ton, kar naj bi omogočalo 195 milijonov dinarjev realizacije v Metalurgiji.

Po novem, popravljenem letnem planu bi to moralo zagotoviti, da bi metalurški del Železarne Ravne ob koncu poletja že posloval brez izgube. Da bi tolikšno proizvodnjo dosegli, je z junijem 40-tonska elektroobložna peč začela znova obratovati na štiri izmene. Žal zaradi večdnevne prekinitev proizvodnje v juniju načrtovane realizacije ne bomo mogli doseči, kakšne bodo posledice stavke v železarni in bližnje nujne rekonstrukcije v Jeklovleku, pa bo mogoče oceniti šele ob koncu tega obdobja.

KAKO JE V OBRATIH

JEKLARNA je – po daljšem obdobju zastojev – v juniju torej spet začela z intenzivnejšo

proizvodnjo. V jeklarni II končujemo investicijo UHP. Do julija bo vse pripravljeno za hladni zagon, naslednji mesec pa bomo začeli z vročim zagonom. Če bo uspešen, se bo na UHP takoj začela redna proizvodnja, saj bo racionalnejša kot na stari 40-tonski elektroobložni peči, ki jo nameravamo podreti.

Glede rekonstrukcije 25-tonske in morebitne dezinvesticije 10-tonske peči v jeklarni I, o čemer smo v Informativnem fužinarju že pisali, se bomo odločili, ko bodo možnosti nadaljnjega obstoja in razvoja ravnenske metalurgije bolj jasne kot zdaj.

Precejšnja neznanka je še usoda specialne jeklarnice. **Mag. Milan Švajger** ima nalogo, da pripravi program konsolidacije. Analiza bo zajela tržne možnosti in stroške proizvodnje. Če nam bo uspelo pridobiti trg za specialne zlitine, bo vakuumsko-indukcijska peč lahko začela redno obratovati. Da smo lahko opravili meritve, potrebne za pridobitev obratovalnega dovoljenja, smo v tej peči izdelali serijo brzoreznic jekel. Ob precejšnjih stroških je prednost proizvodnje v vakuumsko-indukcijski peči ta, da se izognemo tehnološki problematiki in riziku, ki spremlja proizvodnjo visokokakovostnih jekel v elektroobložnih pečeh.

Jeklarna bi za predvideno povečano proizvodnjo nujno potrebovala kratkoročne bančne kredite. Vprašanje je, koliko jih bodo v sedanjih situaciji bančniki pripravljeni dati.

KOVAČNICA močno občuti izpad naročil na domačem trgu. Doslej najpomembnejši kupci Celik, Metalka in TAM so naši veliki dolžniki in z njimi se dogovarjamo za kompenzacijske posle, o katerih smo prej govorili. Kljub temu

za nekatere agregate ne bomo mogli pridobiti dovolj naročil. Če so komaj 20 do 30-odstotno zasedeni, se nam jih ne splača več imeti. Gre za parna kladiva in krčilne stroje, ki jih bomo odstranili iz proizvodnje.

VALJARNA je imela v prvih treh mesecih leta veliko izgubo, predvsem zaradi slabe preskrbe z vložkom in zaradi pomanjkanja naročil. Še zdaj jih ni uspelo zbrati dovolj, da bi dosegli realizacijo, ki jo predvideva popravljeni letni plan.

Ker ne moremo dobiti bančne garancije, še vedno nismo kupili kontrolne linije profilov, nujno potrebne za izvozno proizvodnjo.

V JEKLOVLEKU je trenutno več naročil, kot je planirana mesečna proizvodnja. Storili bomo vse, da jih bomo v roku izpolnili, problem je le v tem, da je nujna rekonstrukcija lužilnice. Zaradi dotrajanosti konstrukcije z njo ne smemo odlašati, zavedamo pa se, da bo povzročila zastoj v proizvodnji, ki si ga v sedanjih situaciji skoraj ne bi smeli privoščiti.

JEKLOLIVARNA bi morala dosegati mesečno proizvodnjo 555 ton, od tega skoraj polovico za izvoz. Zanj ima trenutno že dovolj naročil, medtem ko bi morala na domačem trgu pridobiti še okoli 70 ton, da bi dosegla predvidenih 287 ton ulitkov. Stanje izboljšujejo še interne dobave, ki v teh številkah niso zajete.

Celotno metalurgijo, v manjši meri pa tudi mehanske obrate, pesti v zadnjem času, ob vsem drugem, še problem odlaganja odpadkov. Nalogo, da ga reši, je dobil dipl. inž. **Milovan Božikov**. Problematiko predstavljamo v naslednjem prispevku.

Mojca Potočnik

Odpadki so zelo vsakdanja stvar, saj so nujen spremljevalec življenja in dela, vendar že omemba te besede povzroča odpor, ker predstavlja nekaj, kar ne sodi v ospredje dogajanja, ga kazi, mu škodi ali mu je celo nevarno. Še posebej se v zadnjem času bojimo industrijskih odpadkov, ki so zaradi modernih tehnologij in snovi, ki se v tehnoloških procesih uporabljajo in izločajo, pogosto nevarnejši, kot so bili odpadki klasične industrije.

Črna metalurgija velja za umazano vejo industrije, vendar je v zadnjem času bistveno manj obremenjujoča za okolje, kot je bila v času največje ekspanzije in uporabe generatorskega plina in mazuta. Sodobne železarnice uporabljajo čistilne naprave, ki skoraj v celoti preprečujejo onesnaževanje zraka in vode, mehanske odpadke pa sortirajo in predelujejo, tako da se vračajo v naravo kot neškodljivi in celo koristni materiali.

KAM Z ODPADKI ŽELEZARNE

Železarna Ravne se že dolgo zaveda, kako pomembno je zdravo in čisto okolje in v varovanje okolja tudi veliko vloga. Že nekaj let deluje Fläktova čistilna naprava v jeklarni I., zgrajena je še sodobnejša za UHP, storjeno je vse, da Meža iz železarnice odteka enako čista, kot priteka vanjo; morebitnega onesnaževanja je lahko kriv le tako imenovani človeški faktor.

V zvezi z ekologijo teži Železarna Ravne le še en problem, ki se ga prav tako že dolgo zaveda, ga poskuša reševati, vendar ga – kljub znanim rešitvam – zaradi slabega finančnega in gospodarskega stanja ne zmore rešiti najustrežneje. Gre za odpadke, ki nastajajo največ pri metalurškem, delno pa tudi pri mehanskem procesu predelave. Vsa leta jih odlagamo na prostoru severno od železarnice, med Mežo in železnico, in se jih je nabralo že okoli milijon m³. Prostor je poln že do skrajnega roba – čez cesto, ki veže Stražišče s Prevaljami, ga ni mogoče širiti – zato odpadkov Železarnice Ravne na dosednji način ni mogoče odlagati dalj kot le še mesec ali dva.

Najustrenejša rešitev bi bila, da bi začeli industrijske odpadke železarnice ločevati in ustrezno predelovati, da bi bili uporabljivi kot sekundarne surovine ali kot nasipni material za ceste, železniške tampone in podobno. Za tako investicijo danes železarna nima denarja – stala bi poltretji milijon mark. Prav ta-

Nujna selitev halde

ko niso znani kupci predelanih odpadkov, torej trg.

Enako ceno bi imel že izdelan projekt odlagališča odpada v Meleznikovem grabnu, na prostoru severno od sedanje halde, onkraj železnice. Primeren je predvsem zaradi bližine in majhnih transportnih stroškov. Čeprav so zanj pridobljena že vsa soglasja, je projekt začasno odložen, ker bi zahteval nekatere investicije, ki so v položaju, ko se ne ve, kaj bo s prihodnostjo ravenke metalurgije, nesmotrne, zanje pa tudi ni denarja. Gre predvsem za viadukt čez železnico, ki bi veljal blizu milijon mark.

ZA ZDAJ ZAČASNE REŠITVE

Zaradi vsega tega se je vodstvo Metalurgije odločilo, da z začasnimi rešitvami za nekaj let odloži dolgoročno in globalno reševanje problematike odpada v Železarni Ravne.

O tem, kakšne začasne rešitve so možne in za današnje razmere najprimernejše, je dipl. inž. Milovan Božikov povedal naslednje:

»Železarna Ravne ni več v stanju, da bi nepremišljeno dajala denar za nekaj, za kar ga ni dolžna dajati. V zvezi z odlagališčem odpada v Meleznikovem grabnu so se pojavljale zahteve, ki so že mejile na izsiljevanje, in nanje nismo mogli pristati. Tudi zaradi tega in še, ker bi morali posekati precej lepega, zdravega gozda, smo začeli iskati druge lokacije. Znova je zaživela že stara zamisel, da bi z materialom s halde zasuli Nacesnikovo grapo ob cesti Kotlje – Duler, prošnjo za nasipni material, ki bi ga uporabili v naselju Kotlje II,

je dala stanovanjska zadruga Brdinje, precej veliki grapi želita zasuti kmeta Leskovec na Dolgi brdi in Broman na Stražišču, zelo primeren in obsežen prostor je na Poljani – med križiščem proti Holmcu in »Ameriko« – in v grapi nasproti Kranjcu, pod leško cerkvijo. Material za nasip potrebuje tudi Komunalno podjetje Prevalje, ki želi zasuti grapo pod pokopališčem Barbara. Za haldo se zanimajo še novi interesi, predvsem kmetje, ki bi radi strme, puste in zato ne uporabne grape zasuli ter tako pridobili nove obdelovalne površine.«

JE HALDA ZDRUŽLJIVA Z NARAVO?

»Halda je tudi tam, kjer je zdaj, del narave in reagira na vse naravne pojave, kakor bi tudi kje drugje«, meni Božikov. »Naša kemijska služba njeno sestavo, reakcije in vplive na okolje spremlja že dolga leta. Rezultati raznih analiz so zelo ugodni, saj kažejo, da je halda zaključen sistem, brez bistvenega vpliva na okolje. Izločki težkih kovin v vodi ne presegajo zakonsko dovoljenih količin, v Meži za haldo tudi ni strupov in drugih škodljivih ali nevarnih kemijskih sestavin. Zadnje meritve radioaktivnosti so pokazale, da je sevanje na haldi bistveno manjše kot v naravi.«

Kljub takim ugotovitvam, ki jih je potrdil tudi vodja tehnoloških laboratorijev in član izvršnega sveta občine Ravne za ekologijo inž. Joško Kert, pa halde ni mogoče brez pridržkov preseljevati kamorkoli v naravo. Metalurški odpadki se po republiškem odloku 20/86 štejejo med posebne odpadke, ki se morajo skladiščiti po določeni-

nih pravilih ter ločeno od komunalnih odpadkov. Dovoljenja za taka odlagališča so v rokah republiške inšpekcije in jih je mogoče pridobiti šele, ko so opravljene ustrezne kemijske analize, ki zagotavljajo, da odpadki okolja ne bodo dodatno zastrupljali.

V Železarni Ravne nastaja največ odpada v jeklarni in jeklolivarni. Jeklarska žindra je bila do uvedbe ponovne tehnologije razmeroma čista, brez primesi, ki bi obremenjevale okolje, v žindri, ki nastaja po novih postopkih, pa je oksidni prah in fluorit, ki je škodljiv za okolje. Za okolje so neškodljivi navadni livarski peski, škodljivi pa oplašeni, ki vsebujejo strupene fenole. Oporočne so tudi oljne škaje in odbrusi iz mehanske predelave.

Čeprav so strupene in škodljive snovi v primerjavi s celotno količino odpadnega materiala na haldi tako rekoč neznatne, so se odgovorni v železarni odločili, da na nova odlagališča ne bodo odvažali svežega odpada, sploh pa ne tistega, ki nastaja sproti, tudi zato, da bodo prevozi lahko kampanjski in časovno primerni. Odvažati bodo začeli najstarejši del halde, ki se začne ob Meži za lesnim skladiščem. Tu so skladiščili le žindro in generatorski pepel, ki nimata vpliva na okolje, na tem predelu pa tudi ni bilo zloglasnih oljnih jam.

Če bodo kemijske analize, ki jih bo treba opraviti, ponovno potrdile neškodljivost in nenevarnost tega materiala, bo železarna, ko bo pridobila dovoljenja vseh inšpekcijskih služb, lahko začela odvažati staro haldo na nova, najprimernejša odlagališča. S tem bo pridobila prostor za nove odpadke, ki pa jih v prihodnje ne bodo odlagali več pomešano, temveč jih bodo strogo sortirali in se tako začeli pripravljati na njihovo predelavo. Cilj ekologov je namreč, da železarna v prihodnje ne bi več ustvarjala neravnih odpadkov, ampak bi jih predelovala v koristne sekundarne surovine ter v neškodljive nasipne materiale.

Dokler idealne rešitve niso uresničljive, se moramo zadovoljiti z mogoče manj idealnimi, a še vedno ustreznimi. Upamo, da bodo pod nadzorom inšpekcijskih služb izbrane lokacije zadovoljile obe strani: tistega, ki material daje in tistega, ki ga prejema. In da pri tem ne bo prizadet interes koga tretjega. Vsekakor pa velja: Odpad bolj sodi v zakotno grapo kakor pred prag stanovanjske hiše.

POLOŽAJ V ŽELEZARNI RAVNE PO JUNIJSKEM ŠTRAJKU

(Gradivo za sejo Skupščine občine Ravne)

Vodstvo Železarn Ravne želi pošteno in odkrito informirati zaposlene, vlado, sindikate in javnost o trenutni situaciji v podjetju. Poleg informacij je potreben predvsem dogovor, kako naprej.

Železarna Ravne je začela negativno poslovati že v letu 1989, trend pa se je še začel v letu 1990, ko je bilo izgube 450 milijonov din. Za to so seveda obstajali tako zunanji kot notranji vzroki. V prvem kvartalu leta 1991 je Železarna Ravne poslovala z veliko izgubo, ki znaša 177 milijonov din. Vodstvo je ves čas vlagalo velike napore v izboljšanje stanja, predvsem v pridobivanje naročil in zagotavljanje financiranja proizvodnje. Rezultati so se že začeli kazati v aprilu, v povečani realizaciji. V maju je znašala realizacija že 220 milijonov din, v juniju smo realno pričakovali 260 milijonov din in približno 2000 ton večjo proizvodnjo.

Napovedi za junij zaradi **znanih razlogov** ni bilo mogoče izpolniti, dolgoročnih posledic štrajka pa zaenkrat še ni možno oceniti. Pokazala jih bo polletna bilanca.

Železarna Ravne ima tako kot druge železarne sanacijski program za preživetje. Pri njegovi realizaciji sta pomembna dva dejavnika: republika kot lastnica in sam kolektiv železarne. Republika je že do zdaj storila veliko za nas: odlagala je plačila prispevkov in davkov, dovoljevala nabavo energije brez rednega plačevanja, reševala socialni program (dokup let za upokojevanje – Železarna Ravne do sedaj ni še nikogar poslala na cesto!). Vsi delavci, ki so zapustili železarno, imajo zagotovljeno socialno varnost. V zadnjih dveh letih se je v Železarni Ravne število zaposlenih zmanjšalo za 2000, v letošnjem letu od 5165 na 4682 (s predčasnimi upokojevanjem, odpravninami, dokupi, samostojnim urejanjem socialne varnosti).

V Železarni Ravne sta zdaj možni le dve varianti: stečaj (spontan ali programiran, v vsakem primeru bi bil hud udarec za zaposlene) in preživetje. Za preživetje morata biti izpolnjena vsaj dva pogoja: 1. še naprej in še bolj kot doslej sodelovanje republike in 2. lastni napor in žrtve Železarn Ravne.

Možnost preživetja Železarn Ravne temelji na predpostavki, da bo republika še naprej sodelovala in predvsem poskrbela za obljubljeno finančno sanacijo. Ustvariti mo-

ra tudi pogoje za nadaljnje delo – omogočiti mora, da se rešimo številnih dolgov, dogovoriti in vplivati mora na cene vhodnih materialov (elektrika, energija) in pripraviti banke, da bodo spremljale in omogočale proizvodnjo, dajale garancije, odpirale kredite, akreditivne in za storitve zaračunavale normalne stroške. Dogovoriti se moramo, ali želimo, da Železarna Ravne preživi in se razvija. Če to želimo, moramo sporazumno pristati na nekatere pogoje, da bo to izvedljivo.

Vodstvo podjetja torej ima vizijo rešitve Železarn Ravne, vendar pa pod takimi pogoji, kot v zadnjem času, torej z izsiljevanjem, uravnilovko in odporom sindikata, normalno delo ni možno. Ločiti moramo politiko od dela ter pristojnosti vodstva od pristojnosti sindikata.

Če se odnos do vodenja ne bo spremenil, je vsaka vodstvena garnitura obsojena na neuspeh, s tem pa tudi Železarna Ravne.

Zagotoviti moramo:

a) medsebojno spoštovanje zakonskih pristojnosti med vodstvom in sindikatom (pristojnosti za vodenje poslovne politike, kadrovske politike in politike plač ter pristojnosti sindikatov za njihovo delo)

b) pripravljenost na lastne žrtve v postopku sanacije, tudi na nižji standard in plače, kot smo jih bili vajeni; tudi na zmanjševanje stroškov poslovanja, zapiranje agregatov in s tem manjšanje števila zaposlenih

c) najpomembnejši pogoj je sindikalni mir vsaj za eno leto, kar pomeni prenehanje pridobivanja članstva v sindikatih na račun pristojnosti posloводства ter konstruktivno sodelovanje v postopku ugotavljanja in reševanja presežnih delavcev.

Te pogoje je treba izpolniti, če naj to ali katerokoli drugo vodstvo skuša popeljati Železarno Ravne po poti sanacije v rešitev. Soglasje k temu bo vodstvo iskalo na skupnem sestanku vodstva, upravnega odbora in sindikatov, prav tako pa tudi na zborih, med delavci.

Največji problem Železarn Ravne je negativno poslovanje. Njen stečaj bi bil za Mežiško dolino hud udarec. Pomenil bi ukinitve večine programov, bistveno zmanjšanje proizvodnje in števila zaposlenih, ki bi bili na cesti.

Pomembno je, da **vsak član kolektiva Železarn Ravne**

ugotovi, da mora z vsemi svojimi silami sodelovati pri sanaciji Železarn Ravne, sicer se uspeha ne moremo nadejati. Pomembno pri tem je vedeti, ali podpiramo svoje vodilne in jim zaupamo. Prav tako se mora angažirati ves strokovni in bivši vodilni kader, ki se trenutno čuti na »stranskem tiru«.

Železarna Ravne potrebuje garancijo vodstev obeh sindikatov tako v republiki kot v železarni, da bosta za določen čas opustila vse take aktivnosti, ki bi ljudi begale in jih odvrčale od dela. Kolektiv Železarn Ravne potrebuje garancijo obeh sindikatov za sodelovanje pri naporih za reševanje Železarn. Le s koordinirano akcijo vseh, tako v podjetju kot v republiki, lahko rešimo železarstvo (in s tem delovna mesta) na Koroškem. S tradicijo, ki se je začela že v 17. stoletju, in s kvaliteto, ki se mora potrditi na svetovnem trgu, lahko pričakujemo obstoj in tudi razcvet v prihodnje. Če bomo znali urediti medsebojne odnose, utrditi spoštovanje in odgovornost ter pristojnost, upamo, da se bomo z začrtanimi cilji realizacije prebili iz izgube do pozitivnega poslovanja.

To pa še ne pomeni, da bomo s tem zadovoljni. Želimo zastaviti strategijo razvoja Železarn Ravne in posameznih enot tako v proizvodnem kot organizacijskem smislu, ki nam bo spodbuda in garant za nadaljevanje tradicije Železarn Ravne. To ta vodstvena struktura dolguje ne le sebi in lastniku, temveč tudi delavcem in tistim, ki so zgradili to tovarno. Kolektiv Železarn Ravne pa je dolžan storiti vse, da postane poslovanje pozitivno. S svojim kvalitetnim delom moramo povečati obseg dela in s tem znižati stroške na enoto proizvoda. Tehnološka disciplina je zelo slaba, z nenormalnimi odstopanji od tehnologije in dodatnimi plačilnimi listi kvarimo izdelek in postajamo nekonkurenčni. Proizvodov, ki smo jih delali brez škarta, ne znamo več delati brez pripomb kupca.

Za preživetje rabimo tudi finančno pomoč. V tem trenutku dolgujemo Zahodu za uvoz repromateriala in rezervnih delov iz leta 1990 1,5 mio \$. Za uresničitev naročil rabimo okoli 800.000 DEM za uvoz ali okoli 15 mio din za doma kratkoročnih kreditov. Glede na finančno stanje ter zahteve štrajka nam vsi obračajo hrbet. Upamo, da nam bo uspelo

sofinancirati proizvodnjo ob pomoči banke.

Če ne bomo dosegli načrtovanih ciljev in uresničili ponujenega, nam ob današnjem stanju na žiro računu grozi najhujše – stečaj. To pa pomeni mogoče tudi konec metalurgije na Ravnah, v povezavi z njo pa tudi konec predelave in s tem Železarn Ravne.

Vodstvo Železarn Ravne
Generalni direktor
Andrej Kokalj, dipl. inž.

STALIŠČA IZVRŠNEGA SVETA SKUPŠČINE OBČINE RAVNE DO STAVKE V ŽELEZARNI RAVNE

Izvršni svet se je seznanil s poročilom o poteku in posledicah stavke v Železarni Ravne in sprejel naslednja stališča:

1. Izvršni svet ne more ugotavljati odgovornosti za vzroke stavke v Železarni Ravne, ker je to v izključni pristojnosti upravnega odbora, vodstva železarn in sindikatov koncerna.

2. Izvršni svet meni, da je ob normalnem dialogu možno vse spore reševati po mirni poti, kar velja tako za upravni odbor in vodstvo železarn kot za sindikate.

3. Izvršni svet ugotavlja, da morata obe strani prevzeti del odgovornosti za posledice stavke.

4. Izvršni svet je prepričan, da način vodenja stavke, ki hromi življenje izven plotov železarn, ni sprejemljiv. Zato predlaga sindikatom, da v prihodnje pravočasno temeljito razmislijo o možnih posledicah takega načina vodenja stavk.

5. Izvršni svet, vodstvo železarn in sindikati morajo poiskati skupno pot za ublažitev posledic stavke, ki ima hude negativne posledice tako za koncern kot za našo družbenopolitično skupnost.

6. Izvršni svet sodi, da se morajo vsa odprta vprašanja tudi v prihodnje reševati izključno po dogovorni poti, ki edina zagotavlja konstruktivnost, za kar pa je pogoj dosledna, pravočasna in zadostna obveščenost vseh delavcev koncerna o vitalnih problemih, potezah in rezultatih poslovanja Železarn Ravne.

Predsednik
Izvršnega sveta
mag. Matic Tasič

ŽELEZARNA RAVNE V DNEVNEM ČASOPISJU

MLADI bodo ostali na cesti. –

Dnevnik 28.5.1991 št. 143 str. 7.

Oba sindikata v železarni (neodvisni in svobodni) ne dopuščata razprave o presežku delavcev, dokler ne bo narejen sanacijski program.

PETEK Miro:

Več strojegradnje, manj metalurgije. –

Večer 29.5.1991 št. 123 str. 10.

V Železarni Ravne so predstavili rezultate raziskovalne naloge. Nova podjetniška strategija Železarni Ravne, ki jo je pripravil Inštitut za ekonomska raziskovanja iz Ljubljane, nosilec študije pa je dr. Ivo Banič.

PRAPROTNIK Ivan:

Odvečni ne bodo odšli. –

Slovenske novice 31.5.1991 št. 16 str. 4. Podpis: (I.P.)

Poglavitna ugotovitev študije, ki jo je izdelal inštitut iz Ljubljane je, da je v Železarni Ravne 900 delavcev preveč.

TOMŠIČ kot trojanski konj. –

Delavska enotnost 31.5.1991 št. 22 str. 4.

France Tomšič, vodja sindikata Neodvisnost, je obiskal sindikaliste Železarni Ravne, Andrej Kokalj mu je ob tej priložnosti izročil plaketo za zasluge Železarni Ravne.

PRAPROTNIK Ivan:

»Sola« za železarniška odbornika. –

Delo 4.6.1991 št. 128 str. 8. Podpis: I.P.

Odbornika družbenopolitičnega zbora ravske občinske skupščine zaposlena v železarni, Franjo Krivec in Maks Večko, sta bila zaradi razprave na skupščini, kjer je bilo govora o železarni in njenih problemih, poklicana na »prijateljski pogovor« z vodstvom tovarne.

PROŠT Edi:

Pozdravljena Koroška, kjerkoli si žel. –

Prepih 6.6.1991 št. 15 str. 3.

Železarna Ravne je dobila nov program sanacije. Trenutno pa, kot pravi direktor Andrej Kokalj, je ekonomski položaj železarne skoraj brezupen.

PROŠT Edi:

Bo novo zdravilo prijelo? –

Prepih 6.6.1991 št. 15 str. 6.

Intervju s prof. dr. Ivom Baničem, nosilcem študije, ki jo je opravil inštitut za ekonomska raziskovanja iz Ljubljane. Novi cilji za strategijo Železarni Ravne: zmanjšati stroške in povečati produktivnost, povečati delež strojegradnje, trženje na tistih tržiščih, kjer je plačilno sposobno povpraševanje.

PETEK Miro:

Garb – sekretar neodvisnega sindikata ŽR. –

Večer 11.6.1991 št. 134 str. 10. Podpis: (mir).

Neodvisni sindikat ima v železarni okoli 800 članov.

PETEK Miro:

Upravni odbor ŽR. –

Večer 12.6.1991 št. 135 str. 10. Podpis: (mir).

Odboru predseduje Andrej Cetinski, direktor Slovenskih železarn. Člani pa so Gorazd Fale, Stane Flander, Franjo Kocen, Peter Orožen in Matic Tasič.

PRAPROTNIK Ivan:

Iuenna bo ustanovila Primat Austrio. –

Delo 12.6.1991 št. 135 str. 3.

Iuenna je nastala leta 1988 z namenom, da bi Železarna Ravne prek nje hitreje prodrla na avstrijski trg in v druge evropske države. Mešano podjetje se je izkazalo za zelo uspešno.

PRAPROTNIK Ivan:

Garbu zapri vrata. –

Slovenske novice 13.6.1991 št. 27 str. 5. Podpis: (I.P.).

Miroslav Garb je postal sekretar sindikata Neodvisnost v Železarni na Ravnah. A kmalu zatem je vodja pravne službe Miran Kos dal izjavo, da Garba na Ravnah ne bodo zaposlili, ker za to ni pravne osnove, prav tako pa ni v interesu firme, da bi dodatno zaposlovali nove delavce.

PRAPROTNIK Ivan:

V ravske železarni stavkajo. –

Delo 13.6.1991 št. 136 str. 2. Podpis: (I.P.).

12. junija je okrog 200 do 400 delavcev popoldanske izmene začelo spontano stavkati. Zahteve: povišanje plač, zmanjšanje prejemkov direktorjev, javnost plač, odprodaja novih tovarniških avtomobilov BMW...

PETEK Miro:

Zahteve vodstvu. –

Večer 13.6.1991 št. 136 str. 2. Podpis: (mir).

Delavci zahtevajo povprečno tisoč mark plače.

PROŠT Edi:

Opozorilo neodvisnemu sindikatu. –

Večer 13.6.1991 št. 136 str. 10.

Člani Neodvisnega sindikata delujejo mimo kolektivne pogodbe, ki točno določa, kdaj in pod kakšnimi pogoji je lahko kdo sindikalni zaupnik. Problem se kaže v motenju delovnih procesov, saj ti zaupni-

ki brez vnaprejšnjih opozoril, mimo vednosti nadrejenih, opravljajo svoje poslanstvo. Vodstvo podjetja je sprejelo odločitve, da motenja dela ne bo več dopuščalo.

KRANJEC Samo:

Več izdelkov, manj jekla. –

Gospodarski vestnik 13.6.1991 št. 23 str. 22–23. Ilustr.

Ravska železarna išče izhod iz krize.

PRAPROTNIK Ivan:

V Železarni Ravne začelo stavkati 5000 delavcev. –

Delo 14.6.1991 št. 137 str. 3.

Nenapovedana splošna stavka ravske železarjev. Stavkajoči so vodstvo železarne ter občinski in republiški vladi naslovili blizu 20 zahtev.

PETEK Miro:

Stavkalo okoli 3000 železarjev. –

Večer 14.6.1991 št. 137 str. 8. Ilustr.

Nadaljevanje stavke. Začela so se pogajanja med stavkovnim odborom, ki ga je vodil Miroslav Garb, in vodstvom železarne z Andrejem Cetinskim, predsednikom upravnega odbora Železarni Ravne.

Stavkovni odbor in vodstvo ravske železarne sta še vedno vsak na svoji strani. Vodstvo poziva k delu, stavkovni odbor pa ga svari.

PETEK Miro:

Stavkovni odbor omilil zahteve. –

Večer 15.6.1991 št. 138 str. 7.

Namesto 1000 mark povprečne plače, odbor zahteva 5000 din za jamčenega OD in bon v vrednosti 1000 din.

IZJAVA Andreja Cetinskega. –

Večer 15.6.1991 št. 138 str. 7.

Stališče republiške vlade ob stavki na Ravnah.

PETEK Miro:

Nadaljevanje stavke pelje v stečaj. –

Večer 15.6.1991 št. 138 str. 7.

Vsak dan nedela stane železarno 10 do 12 milijonov din realizacije.

PRAPROTNIK Ivan:

Napetosti zaradi stavke železarjev se stopnjujejo. –

Delo 17.6.1991 št. 139 str. 3.

Stavkovni odbor in vodstvo železarne sta še vedno vsak na svoji strani.

PETEK Miro:

Pogajanja v mrtvem teku. Kninske manire. –

Večer 17.6.1991 št. 139 str. 3. Ilustr.

Stavkajoči so blokirali regionalno cesto Dravograd – Črna. Blokada je trajala osem ur.

PRAPROTNIK Ivan:

Ravenski železarni so nehali stavkati. –

Delo 18.6.1991 št. 140 str. 3. Ilustr.

Plače bodo v četrtek, delavci do povprečne plače bodo dobili bon za 1500 din, drugi del regresa bo septembra.

ULE Milena:

Podkurjeni ravske kotel. –

Dnevnik 18.6.1991 št. 164 str. 1.

Kompromisni dogovor stavkovnega odbora in vodstva.

PETEK Miro:

Končno dosegli kompromis. –

Večer 18.6.1991 št. 140 str. 8. Ilustr.

Po šestem dnevu konec stavke v Železarni Ravne.

PRAPROTNIK Ivan:

Na koncu zmagal Garb. –

Slovenske novice 19.6.1991 št. 32 str. 4. Podpis: (I.P.).

Garbovi zaposlitvi v železarni so nasprotovali Kokalj, Kos in Žerdoner, a Garb se ni umaknil in je nedvomno zmagovalc šestdnevnega štrajka.

PETEK Miro:

Plače. –

Večer 19.6.1991 št. 141 str. 10. Podpis: (mir).

Kljub stavki, delavci dobili plače.

PETEK Miro:

Poskusi mehke ali humane različice. –

Večer 20.6.1991 št. 142 str. 10.

V železarni načrtujejo, da bi za presežke zaposlenih ustanovili organizacijsko enoto z nazivom Presežni delavci.

PRAPROTNIK Ivan:

Junak ali prekucuh. –

Slovenske novice 20.6.1991 št. 33 str. 2. Ilustr. Podpis: (I.P.).

O predsedniku stavkovnega odbora v železarni, Miroslavu Garbu.

Projekt RAPRO

Racionalizacija proizvodnje in poslovanja

V podjetju je treba analizirati področja organizacije, planiranja, vodenja, kontrole in upravljanja s pomočjo PPS sistema (sistem proizvodnje, planiranja in krmiljenja), ki izhaja iz čistega materialnega gospodarstva in kapacitet.

Študije so pokazale, da se do 80 % vseh stroškov v proizvodnji določi v fazi priprave in planiranja, kjer so največje rezerve racionalizacije podjetja.

GLAVNE NALOGE

- Analiziranje metod planiranja, krmiljenja proizvodnje
- Izpostavitev šibkih točk pri planiranju, krmiljenju in spremljanju proizvodnje
- Izdelava idealnih konceptov za prestrukturiranje in racionalizacijo proizvodnje
- Realizacija izdelanih metod in konceptov
- Izvedba poizkusnih projektov v organizaciji proizvodnje
- Dokaz dviga produktivnosti

Racionalizacijo izvajamo v celotnem podjetju PREDELA-VA.

CILJI

- Skrajšanje pretočnih časov
- Maksimalna completeness naročil
- Nobenih prekoračitev terminov
- Zmanjšanje dobavnih časov
- Minimalni časi čakanja
- Maksimalna obremenjenost stroja
- Zmanjšanje materiala na skladišču
- Zmanjšanje proizvodnih stroškov
- Zmanjšanje skupnih stroškov
- Zmanjšanje režijskih in stroškov nove prodaje
- Zmanjšanje razdelilnih in stranskih časov
- Zmanjšanje stroškov vložnega materiala

Rezultati: - višja produktivnost, večji dobiček, izplačilo na osnovi vložnega dela, več motivacije, več rezerv za investicije, več samostojnosti in odgovornosti, več možnosti konkuriranja v smislu svobodnega tržnega gospodarstva.

V organizacijskem planu projekta so zajeti delovni paketi in stopnje ter delitev odgovornosti RAPRO - timu in njegovim sodelavcem, ki zajema organizacijska področja, dejavnosti in delovna sredstva.

PRIMERJALNA ANALIZA

se nanaša na področja, ki so določena v strukturnem planu

projekta in je osnova za vse nadaljnje aktivnosti projekta. Z njo se analizira celotna organizacijska struktura in potek organizacije, razpoložljiva dokumentacija in delovna sredstva.

Rezultati dejanskega stanja pri nas se analizirajo oz. primerjajo z rezultati želenega stanja obrata iz zahodne industrije.

ZA OBRAT INDUSTRIJSKI NOŽI smo izdelali vse naloge po zastavljenem projektu, sedaj sledi samo še realizacija ciljev oz. razlik med sedanjim in želenim stanjem.

Naloge do proizvodnje so enake in se prenesejo v ostale obrate PREDELAVE. Posebej je treba izdelati naloge za PROIZVODNJO, kot so:

- oblikovanje delovnih mest

- tok materiala
- tok izdelave
- proizvodne stroje
- orodja in proizvodna sredstva
- študij dela in časa
- izračune zmogljivosti strojnih in delavčevih kapacitet ter doseganja norm
- izračune produktivnosti, izmeta, staleža bolnih in planiranega ter dejanskega števila delavcev na produktivnih in neproduktivnih stroškovnih mestih

Za obrate: TSD, Vzmetar in Pnevmatika so proizvodne naloge v končni fazi izdelave.

Za obrate: STROJE, ORODJARNA in KALILNICA so proizvodne naloge v začetnih fazah. Za obrat STROJE se pripravlja stroškovnik in vnašanje opravljenih ur na računalnik. Ker so v tem obratu opustili normiranje, nimamo na razpolago učinkovitih in norma ur.

V obratih Orodjarna in Kalilnica se mesečno spremljajo učinki po stroškovnih mestih kakor tudi izkoriščenost strojnih in delavčevih kapacitet. Skratka, zbirajo se podatki in informacije za izdelavo zahtevanih nalog za proizvodnjo.

Težave se običajno začnejo, ko je treba izvesti **nalogo študija časa**, ker ni tehnologov, ki bi opravljali to področje dela. Brez strukture časov in dejanskega oblikovanja delovnih mest pa ne zagotovimo realnih časov. Zaradi tega tudi prihaja do razhajanja med dejanskimi časi in tehnološko predpisanimi.

Ugotovitve RAPRO PROJEKTA IN PRIPOROČILA IZ PREDSTAVITVE

- Za skupno nastopanje na trgu je treba vse proizvodne obrate obdelati tako, kot

smo obdelali obrat Industrijske nože.

- Sociti se moramo z nedisciplino in nekvaliteto dela (obračunamo več ur, kot jih kalkuliramo)

- Zmanjšati moramo izmet, stalež bolniške, stroške in pretočne čase

- Uvesti moramo nov sistem plačevanja in motiviranja delavcev v proizvodnji, meje doseganja realnih normativov razširiti pod 100 % in do 130 %

- Primerjalna analiza (sedanje stanje z želenim) ugotavlja, da je preveč ročnega dela in premalo računalniško podprtih sistemov (premalo dialogov, preveč se dela s seznami).

- Izdelovalni časi prestari in nerealni, ni spremljanja teh (pomožni časi Tpz, Td predolgi, produktivni časi kratki)

- Treba je skrajšati čase v prodaji in proizvodnji

- Zmanjšati stroške zalog (nezanesljivi podatki o materialu)

- Nimamo realnih osnov za planiranje kapacitet (obremenitev in razbremenitev)

- Ne izdelujemo pokalkulacij za daljše operacije

- Izogibati se je treba ozkih toleranc, ki povišujejo stroške

- V proizvodnji premalo hidravličnih priprav za vpenja-

nje in premalo trdokovinskih orodij

- Tok materiala in proizvodnje ima preveč poti, je križno prepleten po celi hali

- Ni strežbe na več strojih

- Zamenjati moramo stare stroje

Cilji RAPRO projekta

- Uvesti nov računalniški sistem PPS, CAD, CAM

- Integracijo med oddelki

- Nove metode postopka (ABC analizo izdelkov)

- Vpeljavo motivacijskega sistema plač

- Ugotoviti realne normative (Ti)

- Skrajšati pretočne čase

- Zanesljivejšo planiranje materialov in kapacitet

- Povečati produktivnost in dobiček

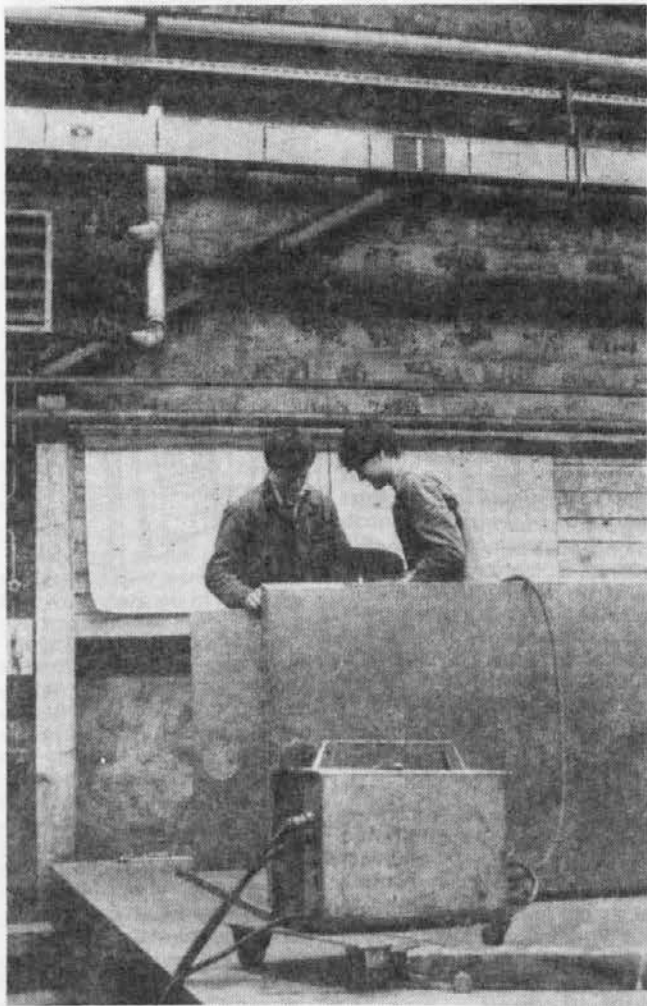
- Izvajati standardizacijo izdelkov, tehnologij in materialov.

Pred dobrim letom smo bili za 5 % cenejši od svetovne cene, sedaj smo dražji, glede na rezerve okoli 30 %, bi lahko bili cenejši.

V tem težkem času nam pade motivacija, povečujeta pa se izmeček in nedisciplina.

Vse slabe točke poznamo. Pohititi moramo z izboljšavami in ustvariti investicije za prehod v tržno gospodarstvo.

Aleksander Ristič, ing.

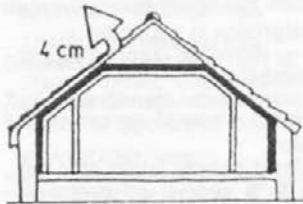

VARČEVANJE Z ENERGIJO

VARČEVANJE Z ENERGIJO JE EDEN NAJVEČJIH VIROV ENERGIJE

TOPLOTNA IZOLACIJA POSEVNINE PODSTREŠJA

Za toplotno izolacijo med služnimi špirovci uporabljamo mineralno volno ali izolacijske plošče. Streho izoliramo tako, da med špirovci vstavimo mineralno volno. Ko smo izolacijo pritrdili, jo prekrijemo znotraj s parno zaporo.

Med izolacijskim materialom in spodnjim robom kritine mora biti najmanj 4 cm praznega prostora, skozi katerega mora krožiti zunanji zrak od kapi do slemena (hladna streha). Izoliramo celotno podstrešje, tudi stranske stene.

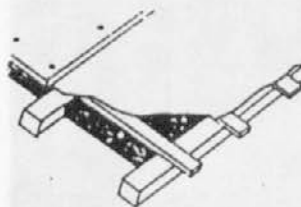
TOPLOTNO IZOLIRANJE PODSTREŠJA OD ZUNAJ

Toplotno izoliranje od zunaj je zelo težavno. Ta način se uporablja ob prekrivanju strehe. Posebno pozornost je tre-

ba posvetiti parni zapori, mora se ugotoviti, če je sploh potrebna, oziroma pregledati staro konstrukcijo.

Če podstrešja ne moremo izolirati, izoliramo strop. Na strop pritrdimo lesene letve, med katere vgradimo izo-

lacijo, pribijemo prečne letve, pritrdimo parno zaporo in oblogo stropa. Izolacija stropa zmanjša višino prostora za približno 10 cm.

TOPLOTNA IZOLACIJA TAL NAD NEOGREVANO KLETJO

Na strop prilipimo 4–5 cm debele termoizolacijske plošče ali pa jih pritrdimo med letve.

TOPLOTNA IZOLACIJA NA NOTRANJI STRANI

S tako izolacijo rešujemo posamezne lokalne probleme, kar pa ima vrsto prednosti:

- je cenena
- izvajamo jo lahko postopoma
- toplotna izolacija ni izpostavljena vremenskim neprilicam
- zunanji videz zgradbe ostane nespremenjen

– Prostor se hitreje segreje, kar je posebno primerno za občasno ogrevanje (delavnice, počitniške hišice, sobe za goste). Za tako izolacijo uporabljamo plošče, ki imajo že vgrajeno parno zaporo na notranji strani. Pritrujemo jih na zid mehansko ali pa s posebnim lepilom. Namesto njih lahko pritrdimo na zid letve, mednje vstavimo termoizolacijske plošče, na katere položimo parno zaporo, nato pa privijemo oblogo.

Robert Jamšek

DELOVNI USPEH ENERGETIKE

100 % priprava sanitarne tople vode z odpadno toploto

Načrtno so se dograjevale naprave z omrežjem za oskrbo s sanitarno toplo vodo, da bi izkoriščali odpadno toploto, ki se sprošča pri hlajenju zračnih kompresorjev v valjarni in kisikarni in v končni fazi za dokončno segretje te vode do 60°C še z odpadno toploto odsoljevalne vode od parnih kotlov.

V železarni porabimo STV okoli 8 – 10 tisoč m na mesec, ki smo jo pred tem segrevali od 10 na 50°C s paro.

Od meseca maja 1991 naprej se v celoti STV pripravlja iz odpadnih toplot, kar je zasluga energetikov in velik prispevek k varčevanju z energijo, s tem pa znižanju stroškov na tem področju.

Robert Jamšek

KAKO SE PRIPRAVLJAMO NA POSLE Z REVOZOM

V Železarni Ravne imamo vse možnosti, da postanemo izključni dobavitelj vzmetnih elementov za novomeški Revoz – najprej za njihov avtomobil R5, nato pa še za tistega, ki ga bodo začeli izdelovati namesto opuščene katrce.

Gre za tri vzmetne elemente: prednji in zadnji stabilizator ter torzijsko vzmet. Prva dva smo že osvojili, pri torzijski vzmeti pa imamo zaradi tehnološke zahtevnosti in previsoke cene še nekaj težav. Zdaj dodelujemo tehnologijo in iščemo postopke, ki bodo zagotavljali najcenejšo proizvodnjo.

Izdelke naj bi začeli Revozu redno dobavljati v letu 1992, pred tem pa moramo uresničiti še nekaj pogojev.

Prvi je postavitve linije za proizvodnjo sprednjega stabilizatorja (le-tega meri na fotografiji **Dušan Strmčnik, dipl. inž.**, odgovoren za tehnološki del projekta). Linija bo v Vzmetarni, delati pa bo začela enkrat v juliju. Večino opreme zanjo so izdelali strokovnjaki v železarni, iz uvoza je le stroj za površinsko utrjevanje. Linija bo avtomatizirana. Vključevala bo nove tehnologije, predvsem pri ogrevanju, zato pričakujemo prihranke pri porabi energije in tudi pri prostoru. Na novi liniji naj bi nultu serijo naredili avgusta.

Zadnji stabilizator bodo v Vzmetarni izdelovali na opremi, ki jo že imajo.

Kot je povedal vodja projekta za revitalizacijo proizvodnega programa Vzmetarne **Janez Gorenšek, inž.**, pa se bomo morali v železarni zelo potruditi pri drugem pogoju, ki ga še moramo izpolniti, preden bomo dobili posel.

Gre za kakovostno plat, ki ji pri Renaultu pripisujejo velik pomen. Da bi zagotovili 100-odstotno kakovost, imajo poseben protokol, po katerem ocenjujejo dobavitelja. Obsega avdit ter ocene proizvajalca, kontrole, izdelka in tehnologije.

Zadnji Renaultov avdit v železarni pred dvema letoma nas je uvrstil v razred B, zdaj pa moramo priti v razred A, saj so lahko Revozovi dobavitelji le iz tega razreda. To je zato, ker v tem podjetju sploh nimajo vhodne kontrole. Nabavljeni izdelki gredo direktno v vgradnjo, in vso odgovornost za kakovost nosi dobavitelj.

Pred železarno je torej odgovorna naloga. Se je pa vredno potruditi za njeno uresničitev, saj nam zna Revoz, če bo s temi vzmetnimi elementi zadovoljen, ponuditi še kakšen izdelek, ki ga zdaj uvaža.

H.M.

OBRAT, KI GLEDA V SVET

Industrijski noži bodo 70 do 80 odstotkov letošnje proizvodnje prodali na zahodnoevropskih, ameriških in drugih tržiščih sveta, kar pomeni, da se je v zadnjem času razmerje v tem obratu močno nagnilo v prid izvozu, saj so v preteklosti izvozili okoli polovice proizvodnje. Za Nože torej ne velja očitek, ki ga nekateri naslavljajo na komercialne službe železarne, češ, da so na zunanjih trgih premalo aktivne. Vodstvo tega obrata in njihova komercialna služba sta storili vse, kar je v sedanjih razmerah mogoče, da sta navezali stike s širokim krogom potencialnih inozemskih kupcev.

O tržnih prizadevanjih in o perspektivah obrata Industrijski noži smo se pogovarjali z direktorico oec. Iva-
no Klančnik. Konec lanskega leta je prevzela vodstvo podjetja, po zadnji reorganizaciji je direktorica obrata.

»Odgovorni za prodajo v Železarni Ravne pravijo, da smo takorekoč čez noč izgubili jugoslovanski trg in se zaradi tega znašli pred problemom pomanjkanja naročil za naše proizvodne programe. Koliko je ta izguba prizadela Industrijske nože?«

»Industrijski noži so že v preteklih letih razmeroma veliko izvažali, tudi do polovice proizvodnje, zato nas dogajanje na jugoslovanskem tržišču ni prizadelo tako kot tiste, ki so delali izključno za domači trg. Plačilne razmere so se bistveno poslabšale šele lani in letos. Tako smo našim stalnim kupcem, prebricani, da bomo izdelke dobili plačane v zakonitem roku, še v lanskem drugem polletju redno pošiljali naročeno blago. Po preverjanju plačilne sposobnosti kupcev se je v letošnjem prvem četrtletju izbor domačih kupcev močno zmanjšal in naročila so upadla.

Tega nismo mirno gledali, temveč smo zastavili akcijo in temeljito obdelali slovensko in hrvaško tržišče. Od tod dobivamo danes vse več naročil, tudi zaradi tega, ker imajo podjetja manjše možnosti uvoza.

»Kot izkušeni izvozniki ste laže iskali nove vezi na tujih tržiščih kot tisti, ki so v izvozu novinci.«

»Prve nože za industrijo so v Železarni Ravne izdelali leta 1948, torej ima naša proizvodnja že lepo tradicijo. Zasluga tedanjih in še aktivnih sodelavcev je, da se je

proizvodnja razširila in razvila na tako raven, ko industrijski noži nosijo ime kvalitete Železarne Ravne ne le po Jugoslaviji, temveč po vsem svetu. Kmalu ne bo države, kjer ne bi vsaj vedeli za nas, če že naših nožev ne uporabljajo.

Izvažati so Industrijski noži začeli že zgodaj, še posebej razveseljivo pa je, da imamo nekatere dolgoletne partnerje, ki so se pripravili še trdneje povezati z nami. V mislih imam ameriško mednarodno korporacijo IKS, s katero sodelujemo že več kot 15 let, in je svoje partnersvo z nami potrdila na ta način, da kljub recesiji na trgih, ki jih obvladuje, ni zmanjšala naročil pri nas. Tako so bila naročila firme IKS v začetku leta edina zagotovljena naročila nožev, za ostala tržišča pa smo se morali boriti od noža do noža.

»Kako je potekal ta boj?«

»Danes prodajati v zahodnem svetu ni lahko. To je trdo delo. Potrebno je veliko prizadevanje, angažiranje, da pridobiš novega kupca in da se čez več tednov, mesecev ali let vzpostavi tako sodelovanje, da je mogoče govoriti o medsebojnem zaupanju in je to konstanta odnosa.

V zadnjih šestih mesecih smo predstavniki Industrijskih nožev kontaktirali s 36 državami, v vsaki je po več kupcev, vsaj potencialnih. Informacije o njih smo dobili na razne načine — od gospodarske zbornice, predstavništva slovenskih podjetij v tujini, po tujih priročnikih za posamezne industrijske veje.

»Bili ste na dveh pomembnih sejnih, o čemer smo v Fužinarju že poročali.«

»Obiskali smo mednarodna sejma v Hannoveru in Parizu. Na slednjem smo tudi razstavljali naše izdelke. Sestali smo se s številnimi poslovnimi, jih obvestili o naših proizvodnih in prodajnih možnostih ter o dolgoletnih referencah.

»Koliko novih kupcev ste pridobili?«

»Kot sem že rekla, kupci ne čakajo na prodajalca, še posebej na neznanega ne. Treba jih je pridobiti, prebricati. Po šestmesečni tržni dejavnosti se nam odpirajo nove možnosti prodaje v Italiji, v Parizu smo sklenili predpogodbo s firmo HIT, da nam bo organizirala prodajno mrežo v Franciji. Imajo zelo dobre stike s proizvajalci strojev za lesno in papirno industrijo, za rezanje kovin,

predvsem pa se je potrdila možnost širitve novega programa — krivilnega orodja, za proizvodnjo katerega bo potrebna manjša investicija. Druga država, v kateri smo našli nove kupce, je Velika Britanija. Obetavni posli se obetajo tudi s firmo Kvaerner Mesna iz Norveške. Od njih smo že dobili poskusna naročila nožev, pričakujemo pa, da se bo prodajni asortiment zanje še razširil, morda celo na druge obrate, saj je to velik koncern, ki združuje proizvodnjo za lesno industrijo, ladjedelništvo in drugo.

Svojčas smo precej nožev prodali na Vzhod. Kako je zdaj s temi vzhodnimi posli?«

»Vzhodnoevropska podjetja so v podobnem položaju kot jugoslovanska. Gre za spremembo gospodarskega sistema. Prej smo se dogovarjali z ministrstvi, zdaj se je treba neposredno s podjetji, ki pa so večinoma brez denarja. Kljub temu nam je letos uspel posel za 420.000 \$ v Romuniji, nekaj bomo prodali še v Bolgariji in na Poljskem, v ostalih vzhodnoevropskih državah se trudimo prek slovenskih posrednikov. Vsekakor so ta tržišča za nas perspektivna; ko se bodo razmere uredile, bo na njih laže konkurirati kot na samem Zahodu.

»Kljub iskanju novih v Industrijskih nožih ne zanemarjate starih poslovnih partnerjev.«

»Nasprotno. V veliko zadoščenje nam je, da se naš dolgoletni partner IKS kljub težavam ni odtegnil od nas. Še več. Njegov upravni odbor je soglasno sprejel možnost sovlaganja v naše podjetje, in to na način, za katerega se bomo dogovorili in ki bo v skladu z zakoni Republike Slovenije.

»Vendar vas pri proizvodnji in prodaji spremljajo tudi težave. Katere so in kako jih premagujete?«

»Nekaj problemov je s kakovostjo, medtem ko smo glede rokov konkurenčni, cene pa moramo uravnavati s stroški. Vsekakor imamo v naši proizvodnji še določene rezerve, kar pomeni, da smo lahko še boljši kot zdaj. Opredeliti se moramo tako v proizvodnji, tehnološki pripravi in prodaji, da se zmanjša administriranje. Čez noč ni mogoče vsega narediti, a ker naši delavci, tako v proizvodnji kot v strokovnih službah, čutijo pripadnost svojemu podjetju, sem prepričana, da

bomo s sodelovanjem vseh sčasoma uspeli.

»Rešili ste tehnološke probleme pri valjanju componda. Kako?«

»Organizirali smo lastno razvojno službo, ki neposredno spremlja proizvodnjo. Problem kakovosti componda sta zadolžena sodelavca v nekaj mesecih zelo uspešno rešila. Medtem ko je bilo v januarju 10 ton izmečka, ga je bilo v maju le še 2.500 kg, a še ta je nastal zaradi problemov kalinskih peči. Z nakupom nove peči bo tudi vzrok za ta izmeček odpravljen.

»Kakšna je v vašem obratu tehnološka disciplina?«

»Moram reči, da so si naši delavci predvsem v času, ko smo poslovali kot podjetje, močno prizadevali za zmanjševanje stroškov in za boljše delo s tem, da so opozarjali na napake in jih sami odpravljali.

»Potemtakem Industrijski noži imajo perspektivo?«

»Da. Industrijski noži imajo perspektivo v okviru Železarne Ravne zaradi možnosti, ki jim jih daje kakovostno domače jeklo. Za napredek obrata in konkurenčnosti naše proizvodnje je pomembno, če lahko sami vplivamo na stroške, pomemben je občutek pripadnosti podjetju. Obrat je perspektiven tudi zaradi zelo širokega proizvodnega asortimenta, ki ga lahko vedno znova prilagajamo potrebam in zahtevam trga. S skupnimi močmi, z vedno večjo produktivnostjo, bomo prišli tudi do denarja, da se bomo bolje opremili in postali še bolj konkurenčni v svetu. To bomo dosegli tudi z zagotavljanjem kakovosti, na katero se intenzivno pripravljamo s pomočjo službe, ki jo vodi dipl. inž. Vlado Macur.

Delavcem Industrijskih nožev želimo, da bi prizadevanje njihovih vodstvenih oseb doseglo dobre sadove, pomembne zanje, za železarno, za kraj in za vso slovensko skupnost. Kljub — in navkljub — težkim časom, ki jih v jutru slovenske samostojnosti preživljamo.

Mojca Potočnik

BERILIJ

Element ima ime po mineralu, iz katerega so ga najprej pridobili. Od tridesetih rudnin, ki ga vsebujejo, so tri uporabne za pridelavo kovine: beril, bernardit, fenakit. V njih je od 0,1 do 2 % te dragocene snovi in skupno je na zemeljski površini berilija 5.10-4 %. Beril v svoji najlepši obleki blesti, saj je v smaragdu ali akvamarinu. Uporabne rude so mešanice oksidov berilija, aluminija in silicija. Po predelavi z natrijem in fluorom dobimo čist berilijev oksid, ki ga reduciramo z ogljem v predzlitino z bakrom ali pa fluorid, ki ga reduciramo pri 900°C v grafitni peči.

Čisti berilij se tali ob 1290°C in je zelo lahek, saj tehta 1 kubični centimeter le 1,86 g. Precej trd je s svojimi 60 HB, saj ima baker 80 HB, železo manj in samo težke kovine, kot so kobalt, molibden, cirkon, krom, volfram, so trše; je pa tudi krhek.

S prevodnostjo tudi ni obdarjen. Milimetrska žica povzroči padec napetosti 1 V ob pretoku 1 Amper žar, če je dolga 17 metrov (nasproti 60-metrski bakreni ali srebrni). Seveda je še veliko slabših: cink, svinec, mangan, težke kovine.

Podatki o električni prevodnosti nam prav pridejo, ker je skoraj sorazmerna toplotni – ta pa seveda odloča o toplotnih in sploh napetostih v izdelkih.

Ob lepi trdoti in poštenih prevodnosti pa je imenovan tudi precej nevaren. Njegov sulfat je prijetno sladek, zato ima berilij v Franciji ime glucinij vse do 1950. leta. Navkljub sladki zvezi pa kemikom berilij s svojo strupenostjo ni naklonjen. Posebej kot prah naj bo čim dalje proč ali dobro zaprt.

Na zraku je drugače dobro obstojen, ker se takoj prevleče s tanko plastjo oksida.

V jeklarstvu nam služi kot odličan dezoksidant in odstranjevalec žvepla. Njegov sulfid je namreč zelo lahko tekoč, zato v trenutku izplava iz jeklene taline. S tem nas reši skrbi pred rdečim kovaškim lomom.

Uporabljamo večinoma feritno avstenitnih pri 700°C ali pri 800°C in 500°C s tem, da je ob nižji potreben čas 50 ur ali več. Normalni časi žarjenja so pol ure do dve uri. Do utrjenja prihaja, če imamo 1 % berilija, ki učinkuje podobno kot titan, razen da močnejše zožuje gama območje. Jeklu z 18 % Cr in 8 % Ni jih že 1 % Be tako zagode, da po gašenju vročega železa (jekla) komaj vidimo avstenit (gama fazo). Že kar med gašenjem se izloča iz železne raztopine spojina železa z berilijem. V tem avstenitnem jeklu nam torej avstenit pobegne, ker kromova in berilijeva težnja skupaj premagata nikljevo. Ugotovili so, da moremo avstenit v tem jeklu opogumiti, če mu pustimo le 13 % kroma, kadar je navzoč berilij. Niklja si privoščimo tedaj malo več kot navadno, dobro je 12 %.

V takem primeru ohranimo z gašenjem (ohlajanjem v vodi) ob 1250°C še kar obstojen avstenit. In ta je enako trd kot ferit, žilav in koven pa veliko bolj.

Oblike trdotnih krivulj za različne čase žarjenja različnih nerjavnih jekel, katerim smo dodali 1 % berilija, kažejo, da imamo res srečanje z izločevalnim utrjenjem. Najlažje vidimo učinek temperature žarjenja pri avstenitnih jeklih: čas za največjo utrditev je tem večji, čim nižja je žarična temperatura.

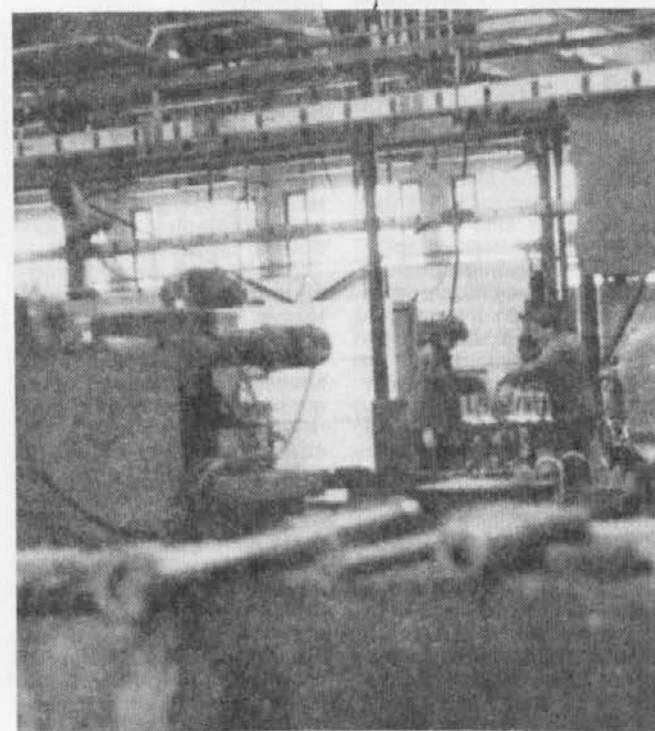
Avstenitna struktura se utrjuje počasneje in manj kot feritna, zato je pomoč berilija

najprej videti odlična, ob merjenju vseh mehanskih lastnosti pa manj sijajna. Zvišanje trdote z izločanjem spojine je namreč vzrok sočasnemu zmanjšanju žilavosti, korozijske obstojnosti in vroče trdnosti. Nerjavna vzmet iz jekla 18/8 z 1 % Be se pokveči pri 500°C že, če je povsem zmerno obremenjena. Navadna nerjavna vzmet ima močnejši značaj. Poleg tega vemo, da berilij stori veliko bolj krhko feritno kot avstenitno strukturo. No, saj jo tudi utrdi do 600 HB, avstenit pa do 350 HB.

Manj kot njegova železna poroka je znana vez berilija z ogljikom – karbid. Ta se seveda pojavi šele v jeklu, ne v čisti zlitini železa z berilijem. Ker je jekleno siv, ga na polirani površini vidimo kar brez jedkanja. Njegova posebnost je obsedenska samostojnost, saj mu ne pusti, da bi se raztopil v železu prej kot tik pod temperaturo tališča. To so opazili pri jeklu z 1 % ogljika in 4 % berilija.

Če so izločki železo-berilija ali karbida osnutek okostja nove zlitine, pa je raztopljen berilij lahko že kar trdno ogrožje. Tako se jeklo z 0,12 % ogljika po cementaciji 10 ur pri 1000°C in sledečem kaljenju utrdi na 550 HV, čeravno vsebuje čisto malo berilija. Trdota sega v globino 0,7 mm. To trdoto seveda daleč prerašče tista pri lažjem jeklu, ki ga s pomočjo Be površinsko utrjujemo pri 1100°C.

Taka in podobna jekla utegnemo biti prihodnji pogodbeni delodajalci berilija, saj že 1 % Be močno poveča tudi kalilno globino vsakega kaljivega jekla.

Določene zlitine železa – niklja – berilija ali železa – kroma – niklja – berilija so zelo cenjene zavoljo korozijske obstojnosti. Zadnje od imenovanih so poleg tega prav primerne, ker jih moremo hitro stružiti.

Jeklo s 36 % ni, 12 % Cr in 1 % Be ima zelo majhen toplotni raztezek in veliko obrabno obstojnost.

Poskusili so tudi zamenjati baker v zlitinah s stalno magnetno permeabilnostjo (Fe-Ni-Cu), vendar berilij ni prinesel izboljšanja.

Če pa so dali Be namesto volframa v visoko magnetno zlitino Fe-Co-W, sta bili korektivna sila in remanenca celo prav revni.

Neprimerno lepše se je prijel berilij v vrtu barvnih kovin kot na železovem polju. Bakru more izločevalno izboljšati trdnost za petkrat: najtrša zlitina je bakrova s 7 % berilija. More mu izboljšati živnost in ker zlitine z 2-3 % Be ni magnetna in ne iskri, je za določene tvegane uporabe edinstvena. Trdnost ima postavnih 1900 MPa (tj. newtonov na kvadratni milimeter). Primerna je za vzmeti, orodja, kirurške instrumente, dele fotografskih aparatov in podobno. Čeprav nekoliko podcenjevan, tvori z železom zlitino s 33 % Ni, 7 % Cr, nekaj W in Mo in 1 % Be (*Nivarox*), katere prožnost je neodvisna od temperature (v razumnem obsegu, seveda).

Pomemben je tudi samostojen berilij. Rentgenska okenca vsrkajo 7-krat manj žarkov, kot če so iz aluminija, ki ima precej močen atom (trinajsti). Berilijev je veliko manjši, na četrtem mestu v sistemu elementov.

V rektorski tehniki ima vselej oddajati nevtrone (ki so uporabni za razbijanje atomskih jeder), če ga obsevamo z alfa žarki (podarjenimi od radija, polonija ali koga drugega iz družine aktivnih elementov). No, ko se jedro olevi za nevtron, postane berilij – ogljik.

Ker je trd, obrabno zelo obstojen in odličan prevodnik, takoj za aluminijem (da o žlahtnih kovinah ne govorimo), ga izdelujemo v obliki krtačk za elektromotorje.

Se imenitnejšo vlogo ima v gorivu, ki poganja raketne motorje.

Njegov oksid je vreden sodelavec v letalskem pogonu, saj se nahaja zavoljo visokega tališča 2750°C v žarobstojnih snoveh, iz katerih so izdelane vžigalne svečke letalskih motorjev. Oksid sodeluje tudi pri sintezah organskih snovi, npr. etra in kavčuka. Včasih ga celo prenašamo in uporabljamo v lastnih ustih – kot zobni cement.

RAČUNALNIŠKA PODPORA PRI REŠEVANJU PONUDB

SPOŠEN OPIS PROGRAMA

Izdelana kalkulacija proizvoda je sestavni del izdelave ponudb, ki naj da realno sliko stroškov, planiranih v proizvodnji. Zaradi skopih kupčevih informacij mora biti sistem za izdelavo ponudb in kalkulacij izredno fleksibilen in ažuren.

Programski paket za izdelavo ponudb omogoča izdelavo celotne ponudbe s pomočjo PC računalnika. Redno se uporablja v ponudbenih projektivah STROJEV in STO.

Opisan projekt daje možnost izdelave predkalkulacij tudi za več – nivojsko sestavljen izdelek.

Delo s programom je hitro in enostavno, ker je osnova za delo menujska tehnika. Osnova navodila za delo pri posameznih slikah so napisana v spodnji vrstici zaslona, v večini se uporabljajo funkcijske tipke.

Za normalno uporabo programa je potrebna minimalna oprema:

- Osební računalnik PC – AT
 - 640 kB RAM
 - 40 MB disk in
 - disketna enota
- Tiskalnik formata A4 za izpisovanje rezultatov.

REŠEVANJE PONUDBE

Program omogoča oblikovanje nove ponudbe, kreiranje ponudbe na osnovi že rešene ponudbe ali pa spreminjanje obstoječe ponudbe. Celotna predkalkulacija se izvede glede na tečajno lestvico in valuto, ki jo vnesemo pri osnovnih podatkih ponudbe. Za rešitev ponudbe sta potrebni dve skupini podatkov:

- Matični podatki za vse ponudbe:
 - šifrant kupcev
 - šifrant programov
 - šifrant nosilcev
 - stroškovna mesta
 - tipi cen
 - tuje valute

Ti podatki so matični in jih vnese uporabnik v računalnik samo enkrat. Nato jih lahko uporabi pri vsaki ponudbi, ki jo rečuje. Služijo za enotno vpisovanje podatkov v ponudbo in so osnova za sortiranje v različnih pregledih. Vsebinsko posameznih matičnih podatkov si uporabnik lahko izpiše v oknu na ekranu, ko vnaša podatke.

Obstoječe matične podatke lahko uporabnik spreminja, briše, dodaja in pregleduje.

2. Specifični podatki

Podatki, ki so potrebni za izdelavo ponudb in predkalkulacij:

- matični podatki izdelka
- pozicije izdelka
- tehnologija
- cenik stroškovnih mest
- dobavni roki.

Matični podatki izdelka služijo kot osnova za razpoznavanje različnih pozicij ponudb. S pozicijami izdelka lahko definiramo sestavo kosovnice izdelka do pet nivojev. Pri enostavnih ponudbah definira uporabnik dva nivoja, da se mu na zgornjem nivoju seštejejo podatki za podrejene pozicije.

Tehnologija in cenik stroškovnih mest sta osnova za izračun lastne cene pri mehanski obdelavi za posamezno pozicijo izdelka. Lastna cena izdelka se oblikuje iz več različnih vrst cen, katerih naziv in vrednost uporabnik sam definira.

Posebnost je oblikovanje lastne cene za mehansko in termično obdelavo. Na osnovi šifre stroškovnega mesta in njegove predpisane vrednosti ter predvidenega časa obdelave se izračuna lastna cena mehanske obdelave, če pa želi, lahko uporabnik sam spremeni vrednost.

Enako lahko uporabnik definira prodajno ceno izdelka po prejemu ON. Iz teh podatkov lahko dobimo pregled dosežene realizacije za vsako ponudbo posebej ali za več ponudb.

Na višjem nivoju se posamezni podatki za podrejene pozicije in nadrejeno pozicijo seštejejo (lastne cene istih vrst in prodajne cene istih vrst), za vložno in gotovo težo pa se seštejejo samo vložne in gotove teže podrejenih pozicij.

Devizna lestvica je osnova za preračun dinarske vrednosti v devizno vrednost za ponudbe, ki jih uporabnik prvič rešuje in za izbrano valuto (vnese pri osnovnih podatkih ponudbe).

PREGLEDI

Za lažje delo pri iskanju podatkov o posamezni ponudbi, naročnikih, realizaciji,... služijo različni pregledi:

- SEZNAM PONUDB
- prikaže uporabniku vse ponudbe, ki so shranjene na disku.
- PREGLEDI PO:

- TRGIH
- Uporabnik dobi pregled ponudb za tuji oz. domači trg.

- PROGRAMIH
- Uporabnik dobi pregled vseh pozicij ponudb, ki so bile rešene za določeno šifro programa.

- NAROČNIKI
- NAČRT ŠTEVILKI
- OPCIJ
- DATUMU REŠEVANJA
- NOSILCIH
- ON – »PONUDBA

Na seznam se uvrstijo ponudbe, ki imajo potrjen obratni nalog. – KOSOVNICA je grafični prikaz nivoja posameznih pozicij ponudbe in njihovih povezav.

- REALIZACIJA
- Za vsako pozicijo dobi pregled strukture lastne cene in prodajne cene ter procent doseganja prodajne cene proti lastni.

ARHIVIRANJE

Modul varovanja podatkov služi za prepis obstoječih podatkov na disketo (vsaj enkrat dnevno za primer, da na računalniku izgubi podatke).

Ker je za reševanje ponudb potrebna velika banka podatkov in morajo biti podatki dostopni za več let nazaj, je potrebno arhivirati neaktualne rešene ponudbe na disketo, da je na disku dovolj prostora za aktualne ponudbe.

REZULTATI

Uporabnik dobi kot končno rešitev dva različna izpisa:

- PREDKALKULACIJA

Izpišejo se matični podatki za posamezno pozicijo, opis obdelave in opombe ter struktura lastne oz. prodajne cene za posamezno pozicijo. V primeru, da gre za večnivojsko sestavljen izdelek, se za posamezne vrste lastne cene seštejejo cene iste vrste vseh podnivojev in nadrejene pozicije. Lastna oz. prodajna cena se izpiše v dinarskem znesku in v devizni protivrednosti za definirano valuto in kurz za dano ponudbo. Za vložno oz. gotovo težo pa se seštejejo samo vložne oz. gotove teže nižjih nivojev.

- TEHNOLOŠKA TERMINSKA REŠITEV AKTA

PONUDBENA PROJEKTIVA PE STROJI				TEHNOLOŠKA TERMINSKA REŠITEV AKTA				RAVNE, 25.04.90			
I NAROČNIK				I evidenčna številka vprašanja – naročila							
I ZELEZARNA JESENICE, JESENICE				I PROD.ODD. CPD PDJ PDL PDGRD							
				I 10257 I M9990/911							
I PREDMET				I načrt ali dimenzija				I pozicija			
I SILOPKA				I B 2006-5				I 001			
I Kvaliteta		I Vložna dimenzija		I Vi. teža		I Got. teža		I Izplni. nosenia			
I C5430		I D130KBS		I 10,0		I 3,0		I 50%			
				I TERMIN DOBAVE VLOZKA							
I IZ LITARNE				I IZ KIDVARNICE				I IZ VALJARNE			
								I IZ MEHANIČNE			
				I 2.ŠIFRA PO SIST. S.A.				I 1.Š IF 1.5 ŠIFRA PO SIST. S.A.			
I Opcijski termin		I St. komadov		I Zeljeni termin							
I 15.02.91		I 20		I							
I STR. I CAS		I									
I MESTO: GP. I IZDELAVE		I DELOVNI POSTOPEK									
I 2412 I 002		I 0,2 I ZAGATI, ZASREDITI									
I 2421 I 004		I 1,0 I STRUJITI									
I 22 I 006		I 0,0 I POBOLJŠANO NA 226-325H									
I 2421 I 000		I 1,5 I STRUJITI									
I 2471 I 010		I 5,0 I REZATI									
I 2452 I 012		I 1,5 I SKOBLATI									
I 2442 I 014		I 0,8 I REZATI									
I 2491 I 016		I 1,0 I KLJUČAVNICARJI									
I 2491 I 018		I 5,0 I KLJUČAVNICARJI									
I NOZEN TERMIN IZGOTOVITVE I 12.12.91											
I DATUM REŠITVE IN PODPIS I											

IZ NAŠIH LABORATORIJEV

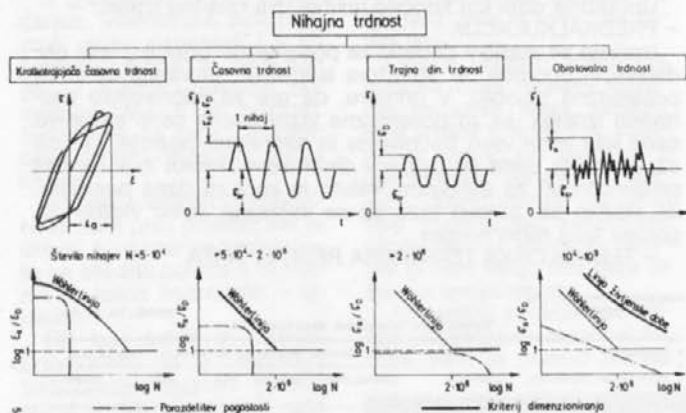
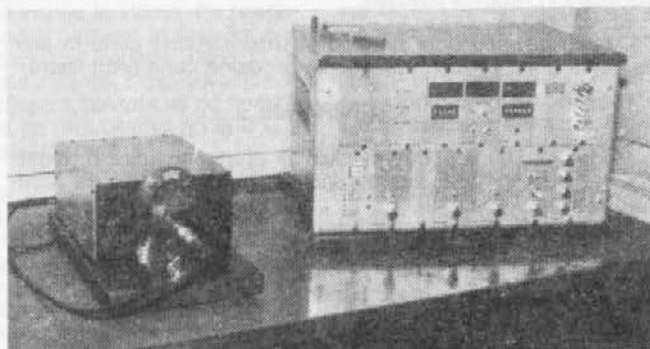
VISOKOFREKVENČNI NAMIZNI PULZATOR – CRACKTRONIC 8204

Resonantni stroj kot orodje v mehaniki loma in preizkušanja trajne dinamične trdnosti.

Osnovne lastnosti namiznega pulzatorja so:

- upogibni moment, maks. 70 Nm
- upogibni moment, dinamični, ± 35 Nm
- območje frekvence od 100 do 300 s⁻¹
- kot nihaja $\pm 1^\circ$
- dim. preizkušancev: šir. 10 mm, viš. 15 mm, dolž. 80 mm.

Kot je iz osnovnih podatkov razvidno, poteka utrujanje prek čistega upogibnega momenta.

Raziskovalne zmožnosti na Cracktronicu so:

1. Preizkušanje trajne dinamične trdnosti. Na tem območju je zelo ekonomičen, ker se preizkušanja izvajajo pri zelo nizki porabi energije in pri visokih frekvencah. Rezultati preizkušanja so posamezne točke v Wöhlerjevem diagramu.

2. Utrujenje žilavostnih vzorcev. Za določanje dinamičnega faktorja intenzitete napetosti K_{Id} ali J_{Id}, kot tudi za definiranje občutljivosti na razpoke, je treba imeti žilavostni vzorec z določeno globino razpoke. Za ta namen je zelo primeren in tudi zelo zanesljiv.

V primeru, ko se utruja več preizkušancev, se lahko na osnovi, po pretrgu probe, izmerjene globine dinamične razpoke in števila nihajev, izdela krivulja hitrosti naraščanja razpoke. Ko se pri preizkušanjih uporablja še specifična oprema (različne merne folije za razpoke), se lahko natančno določi mejna vrednost hitrosti naraščanja razpoke. Ta vrednost je v zelo ozki povezavi z vrednostjo trajne dinamične trdnosti.

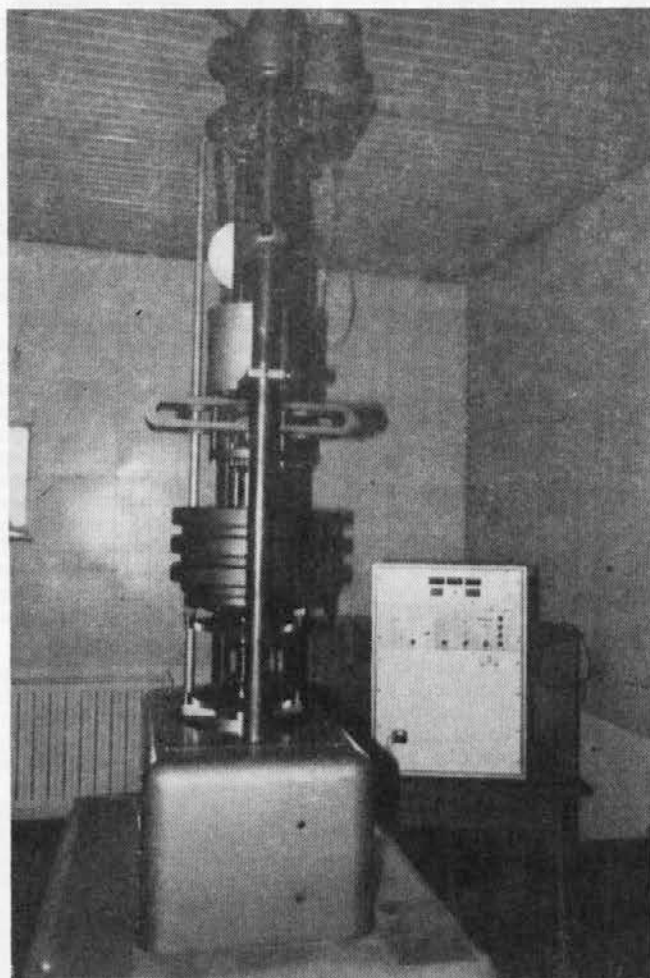
VISOKOFREKVENČNI PULZATOR AMSLER HFP 10/UNITRON – RUMUL

Pri preizkušanjih s časovno spreminjajočo se silo – ciklične obremenitve – je najbolj znano območje dejavnosti določanje trajne nihajne oziroma dinamične trdnosti. Ta vrednost se v veliki meri uporablja za preračune in dimenzioniranje konstrukcij in konstrukcijskih delov.

V širši obliki se izdeluje tako imenovani Wöhlerjev diagram, na osnovi katerega je narejena klasifikacija in razdelitev preizkušanj na območju cikličnih obremenitev; glej sliko 1.

Vsako od prikazanih območij ima svojo določeno lastnost in se tudi na osnovi teh eksperimenti oziroma preizkušanja izvajajo za vsako območje po drugačni tehniki oziroma z uporabo najrazličnejših pripomočkov (od sistema merilne tehnike do posameznih matematičnih analiz) in računalnika. Glede na to, da se je do danes največ slišalo in ukvarjalo s problemi izdelave in uporabe Wöhlerjevega diagrama, se lahko na osnovi slike 1 dobi občutek obsežnosti problemov in dela za preizkušanje na območju nihajne trdnosti.

Visokofrekvenčni pulzator tipa AMSLER HFP 10/UNITRON predstavlja modernizirano verzijo Amsler HFP-10. Modernizacija je izvedena na sistemu merjenja sile (merilna doza 100 kN) in na sistemu regulacije (elektronske vezi).

Maksimalna obremenitev pulzatorja je ± 100 kN in odvisno od pogojev preizkušanja je frekventno območje med 100 in 250 s⁻¹. S spreminjanjem obremenitve se material ali konstrukcija utrujata. Obremenitve na HFP-10 so po delovanju lahko: nateg – tlak, upogib in uvijanje.

Pri sistemu obremenitve nateg – tlak se preizkušanja lahko izvajajo kakor pri sobni temperaturi tako tudi pri nižani in povišani temperaturi.

Rezultati takšnih preizkusov so posamezne točke za izdelavo klasičnega Wöhlerjevega diagrama.

Drugo območje, kjer se visokofrekvenčni pulzator uporablja v ŽR, je ciklično obremenjevanje (specialnih vzorcev) zaradi vnosa utrujenostne razpoke določene globine v specialne vzorce za potrebe lomne mehanike.

Pri teh preizkušanjih se lahko utrujanje izvaja do dokončne globine razpoke brez zasledovanja naraščanja razpoke ali z zasledovanjem. Če se zasledovanje naraščanja razpoke izvaja, se lahko v tem primeru na osnovi dobljenih podatkov konstruira diagram hitrosti naraščanja razpoke v materialu.

Priloge:
Dr. Đorđe Dobi

PREBRALI SMO ZA VAS

DOKLER BOMO DELALI SLABO, BOMO IMELI SLABE PLAČE

Sindikati v razvitem svetu se odločajo za stavko tedaj, ko podjetja nočejo deliti z zaposlenimi povečanega dobička, ker ga hočejo obdržati vsega, zaposlene pa pustiti pri istih plačah. Sindikati ravnavo torej podjetniško kot partner pri ustvarjenih sadovih dela: hočejo dobiti tisti del, ki so ga ustvarili s svojim delom, ne spodbijajo po podjetniku tistega dela dobička, ki je bil ustvarjen z njegovim kapitalom.

V Sloveniji pa gredo sindikati v stavkovni boj, pri čemer nimajo deliti nobenega povečanega dobička. Delili bi si lahko izgubo. Stavka je zato brez ekonomske podlage, je nesmiselna in je samo del socialnega boja med zaposlenimi in državo ne glede na ustvarjeno dodatno vrednost. To je realsocialistični koncept stavke, ki nima s pravili urejene ga sindikalnega gibanja nobene zveze.

Železarstvo je vedelo, da se bo kriza iz zahodne Evrope preselila tudi k nam, saj je zahodnoevropsko železarstvo končalo svoje prestrukturiranje in krčenje tovarn že pred leti. Brezposelnost naših pod-

jetij z odvečnimi nekvalificiranimi in nediscipliniranimi delavci je spočel socializem. Vsakdo, kdor se bo tega zdravljenja lotil, bo umazan.

Zato pada proizvodnja, večajo se izgube, dobička ni več. Z drugimi besedami, slovenski sindikati negirajo klasično podjetniško shemo, nočejo imeti deleža pri izgubi, marveč jo porivajo vladi, od vlade pa zahtevajo plače, kot da bi bila vlada banka, ki ima neizčrpno listnico.

Sindikati s tem uničujejo svoja delovna mesta in zapravljajo možnosti za njihovo rešitev. Takšen sindikalni boj zato ni sindikalne, marveč politične narave, pri čemer ni več nobenega logičnega računa, ki bi dopuščal pogovor s številkami.

O večjih plačah bomo lahko govorili šele tedaj, ko se bo ustrezno povečala dodana vrednost dela v posameznih podjetjih, če pod dodano vrednostjo razumemo vrednost fakturirane proizvodnje, poslane kupcem, od katere odštujemo vse materialne stroške, ki jih je moralo podjetje plačati (surovine, poddobavitelji,

energija itd.). Takšno stališče do plač imajo vsi podjetniki v sosednjih normalno delujočih razvitih državah. O tem sindikati sploh ne razpravljajo. To bi moralo biti vsakomur jasno. Pa ni!

Če je rezultat slab, podjetje nima od kod vzeti denarja za plače. Če bi sindikati pri tem trmasto vztrajali, bi prisilili podjetnika v stečaj, delavci pa bi izgubili delovna mesta. To pa ni nikakršna sindikalna zmaga, ampak propad delavskih usod, samomor delavstva.

V Sloveniji z razvojem našega mišljenja še nismo prišli tako daleč. Pri nas sindikati razmišljajo še vedno z realsocialističnimi možgani. Zahtevajo od države, da najde denar za plače. Večja dodana vrednost, požrtvovalno delo, boj za posle, kakovost in točnost dobav niso njihova skrb. Za to se ne menijo.

Dokler bo tako, bodo naša podjetja umirala drugo za drugim, in delavci bodo izgubljali delovna mesta. Vse več jih bo in nihče jim ne bo mogel pomagati. Država nima kje dobiti denarja, saj nima za hrbtom bogate zahodnonemške banke, ki pokriva vse izgube vzhodnonemškega gospodar-

stva. Slovenci smo sami, navezani samo nase, na svoje roke in svojo glavo. Kdor hoče danes z glavo skozi zid, škoduje sam sebi in hoče uničiti celotno slovensko družbo.

Dokler bomo delali tako slabo, bomo morali vztrajati pri današnjih slabih plačah in si prizadevati, da ne bodo še slabše. Truditi se mora vsak na svojem delovnem mestu, in to po vseh svojih močeh. Tudi v Zahodni Nemčiji so morali po vojni zelo trdo delati, in sicer 48 do 52 ur na teden, si zategovati pas in se odpovedati vsem sindikalnim zahtevam, da so prišli do takšne blaginje, kakršno imajo danes. Mi moramo napraviti isto. Nihče nam ne bo nič podaril.

Tega ne bo spremenila nobena vlada, kakršna koli bi že bila, ali samo prenoviteljska ali liberalna ali socialistična: po vseh obljubah, ki jih danes dajejo, bodo vse zadele ob isto trdo, žalostno, toda neizprosno resnico: denar za delovanje države, za šolstvo, zdravstvo in upokojece, si lahko zaslužimo le sami s trdim delom. Druge resnice ni. In tega se po tihem vsi zavedajo.

(Povzeto po članku dr. Marka Kosa »Opozicija v precepu med nesmiselnostjo stavk in vsemogočnostjo oblasti«, Delo, 21.6.1991)

USKLAJEVANJE INTERESOV MED PODJETJEM IN DELAVCI

Vloga podjetnika je, da zastopa interese kapitala, medtem ko je za delavce to nemogoče, delavci morajo namreč zastopati svoje lastne interese. Na daljšo dobo je pa tudi v interesu delavcev, da je kapital dobro naložen, ker tisti dobički, ki jih dobra naložba kapitala da, so v prid vsem. Ob tako spoznanjih in usklajenih interesih so investicije dobre, prinašajo in omogočajo napredek. ...

... Soupravljanje je v današnji obliki predvsem nemški izum. V Nemčiji imajo v delniških družbah tako imenovano Mitbestimmung (soodločanje); imajo delavske direktorje, vendar je treba poudariti, da ima odločilni glas vedno predsednik upravnega sveta, ki ga izberejo delničarji. Ko pa se delavski direktorji postavijo na stališče podjetja in se začno brigati tudi za kapital, ne samo za delavske plače, se jim delavci v nekem smislu odpovedo. ...

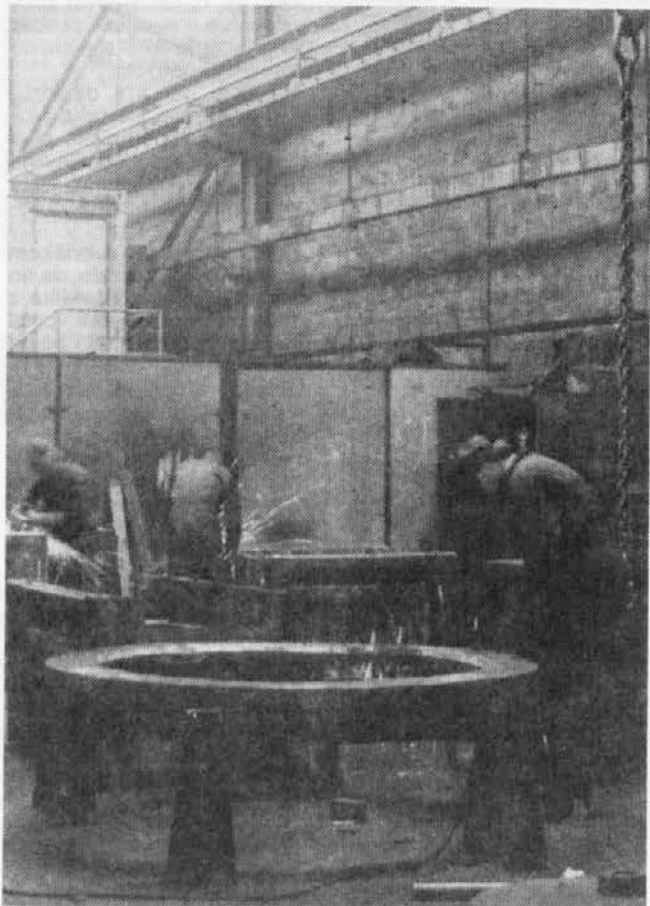
(Vir: Pogovor Naših razgledov z dr. Ljubom Sircem, 21.6.1991)

KRADITE STROKOVNO

Med ključne strategije, kako iz dobre ideje narediti uspešen izdelek, spada ustvarjalna kraja; kradite torej, vendar strokovno! Ustvarjalna kraja je proces, pri katerem z lastnim znanjem in ustvarjalnostjo preoblikujemo ukradeno idejo in jo uporabimo za rešitev nekega problema.

V visoko učinkovitih gospodarstvih je proizvodnja obremenjena z majhnimi stroški, stroški za zagotovitev varnosti pri delu pa so razmeroma veliki. V našem gospodarstvu je slika obrnjena.

Še tako sijajne informacije nimajo vrednosti, če jih ne uporabimo. Usposabljanje in spodbujanje uporabnikov za ustvarjalno uporabo informacij je del strategije podjetja in podjetniške kulture.

IZ NAŠIH KRAJEV

KABELSKA TV NA RAVNAH

V zadnjih dogodkih, tako v stavki v železarni kot v vojnih razmerah, se je pokazalo, kako pomembno vlogo imajo sredstva javnega obveščanja. Med njimi so nedvomno tudi lokalni kabelski programi, ki pa v občini Ravne še niso izrabljeni, kot bi lahko bili. O tem, zakaj niso, smo se pogovarjali s predsednikom za kabelsko razdelilni sistem (v nadaljevanju KRS) Javornik inž. Antonom Vučkom, sicer zaposlenim v Energetiki v železarni.

Potem, ko se je že marsikdo ponudil, da bi prevzel KRS v svoje roke, med drugimi tudi privatna firma Trial iz Kotelja, se vam zdaj vztrajno za to ponuja prevaljski kinoklub. Videti je, da ima v primerjavi z drugimi več možnosti, saj gre za strokovno usposobljeno organizacijo, in drugič zato, ker so se namenili cilj doseči prek ravenske občinske skupščine. Ima potemtakem možnosti? Če ne, zakaj ne in kdo bi jih sploh imel?

»Možnosti, da bi kdorkoli prevzel kabelski sistem v svoje roke, ne vidim, če se krajani ne odločijo drugače, saj smo celoten sistem zgradili izključno z lastnim denarjem. Smiselno pa je govoriti o organizaciji skupnega programa lokalne TV v občini Ravne, o čemer je bil pred meseci že govor. Žal je zaradi slabih priprav celotnega projekta vse padlo v vodo. Tisti, ki se bo lotil organizacije lokalnega TV programa, mora računati na (v tem trenutku) zelo vprašljiv vir sredstev za financiranje, kar je osnovni problem za izdelavo ene same dobre oddaje.

Če bi oddaje za lokalni TV program pripravili (pa naj bo to Trial, Kinoklub Prevalje ali kdorkoli), smo jih odbori za KRS pripravili brezplačno predvajati v dogovorjenih terminih (to smo na skupnem sestanku odborov KRS v občini že povedali). Torej – možnosti so, vendar ne na račun sredstev za vzdrževanje.

»To, da se kar naprej nekdo ponuja, ki bi vam rad vzel zadevo iz rok, gotovo kaže na nekaj. Na kaj, po vašem?»

»Na prvem mestu je gotovo spoznanje, da je kabelski sistem zgrajen in opremljen v celoti in da so največja vlaganja že dana – torej jih mika brez naprezanja priti v »postlano posteljo«.

O ponudbi bi se lahko prerekli, vendar naj opozorim, da je bil KRS zgrajen v osnovi za kvalitetno predvajanje 11 programov (Lj I in II, Zg I, A I in II ter šest satelitskih programov), kar je bilo defi-

nirano v pogodbi, ki smo jo krajani Javornika podpisali z odborom za KRS. Sedaj lahko gledamo 19 programov, vendar v osnovni pogodbi o internem kanalu ni bil govor. Torej je bilo s sredstvi za vzdrževanje (poleg kritja stroškov za vzdrževanje) dograjnih 8 TV kanalov in pet radijskih kabelskih kanalov. Toliko o ponudbi, o ponudnikih pa le, da se vse zadeve kuhajo po skritih receptih, zato se iz tega lahko izcimi še marsikaj – ali pa tudi ne!

»Zdaj imate pri kabelski največ besede kabelski odbori. Kdaj ste si jo pridobili in kakšna je vaša vloga?»

»Na Javorniku KRS še danes (verjetno) ne bi imeli, če se ne bi projekta lotili takšni zagnanci, kot so Zdravko Fajmut, Tone Prevorčič in Branko Kaker, saj je znano, da je prvi poskus izgradnje sistema na občinskem nivoju padel v vodo, pa tudi drugi poskus – na pobudo SZDL in KS Javornik – šance ni uspel.

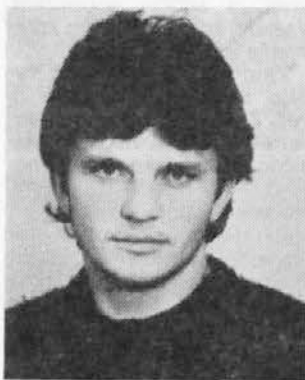
Po razpustitvi gradbenega odbora smo formirali sedanji odbor, ki s sistemom upravlja (Jurak, Vučko, Jurc, Prevorčič, Kragelnik). Vse finančno poslovanje od leta 1990 poteka prek KS Javornik – šance, koordinacijo nad vzdrževalnimi deli pa vodi odbor sam, prav tako tudi izbiri programov, ki jih gledamo, kjer pa praktično ni več velike izbire.

Ne nazadnje pa naj še opozorimo, da nihče od članov odbora za opravljeno delo ni dobil niti dinarja, plačano je le vzdrževanje.

»Poudarek je torej na tehniški plati. Toda kabelski sistem ponuja tudi možnost, da se na enem kanalu prežvečava interni program. Ta možnost je v občini dokaj neizrabljena. Kakšno besedo ima kabelski odbor tukaj? Kdo odloči, kaj boste prikazali na internem programu? Imate kakšne povratne informacije, koliko ljudi je ta program spremljalo in kako ga ocenjujejo?»

»Res je, trenutno je poudarek na širjenju in vzdrževanju sistema. Petkovo predva-

janje filmov smo zaradi pritiska naročnikov uvedli najprej na vsakih 14 dni, kasneje zaradi mnogih telefonskih klicev) pa vsak teden. Informacije dobimo predvsem s klici v naš studio, kjer imamo telefonski odzivnik. Ocene s' pa različne, globalno gledano je več pozitivnih kot negativnih.«

»Ko je bil predlog, da bi del TV naročnine šel tudi za program, ste bili proti. Zakaj?»

»Kabelski sistem smo krajani zgradili z lastnim denarjem, odbor pa obvezali, da ga vzdržuje z najnižjimi možnimi sredstvi, da ne bo dodatna finančna obremenitev družinskih proračunov. Da delujemo tako, potrjuje daleč naokrog najnižja mesečna naročnina, ki je 25 din za naročnika v blokih in 30 din za tiste v individualnih hišah. Dodatna sredstva si zagotovimo še z objavo reklamnih oglasov prek internega kanala. Cena objave oglasa pa je prav tako minimalna, trenutno 15 din za TV stran na dan.

Cilj odbora za KRS Javornik je, da bi bil sistem dobro vzdrževan, z dobrimi (kvalitetnimi) signali posameznih TV postaj, kolikor dolgo bo to pač mogoče, in da bi naročniki čim ceneje lahko spremljali čim več TV programov. Zato sedaj razmišljamo o razširitvi ponudbe TV programov še s francoskim in italijanskim. Seveda naročnikov zaradi tega finančno ne bomo obremenjevali.

Da bi šel del sredstev iz vzdrževanja še za program, ni mogoče, ker ne bi mogli vzdrževati sistema, ob predpostavki, da ostanejo naročnine take, kot so. Rešitev je v tem, da tisti, ki organizira lokalni TV program, zagotovi sredstva sam, lahko tudi sam organizira njihovo pobiranje, mi pa teh sredstev nikakor ne želimo dajati v isti koš s sredstvi za vzdrževanje. Z naročniki imamo namreč podpisane pogodbe, v katerih so se obvezali, da združujejo sredstva za vzdrževanje sistema. Tisti, ki to prekrši, ga odklopimo. Kdor ni bil pripravljen plačevati sredstev

za predvajanje lokalnega TV programa, plačila po tej pogodbi pač ne moremo izterjati.«

»Če se še povrnemo na predlog prevaljskega kinokluba: predlog je oblikoval po zgledih sistemov CaTV v Mariboru in Radljah. Vam je znano, kako, in kje so ovire, da takšnega načina nismo sposobni prenesti tudi v občino Ravne?»

»Predloga prevaljskega kinokluba v podrobnosti ne poznam oz. nam je znan le iz posnetka zasedanja zborov SO Ravne na Koroškem.

G. Ciril Rupar je na 12. zasedanju zborov SO Ravne na Koroškem omenil lastniško vprašanje kabelskega sistema, vendar za to ni osnove, saj so lastniki krajani, ki so sistem zgradili z lastnimi sredstvi. Varianta o lastništvu je sprejemljiva, če nameravajo sistem odkupiti. Predvajanje njihovih oddaj na lokalnem TV kanalu pa, kot smo že večkrat omenili, vsem zainteresiranim brezplačno zagotovimo v dogovorjenih terminih.

»Poznavalci sodijo, da je v občini najbolj neracionalno, ker z velikimi lokalnimi stroški nastajajo štirje lokalni studii, namesto da bi ustanovili enega močnega, profesionalnega. Zakaj združitve ni možna? V čem se kažejo razhajanja med studii?»

»TV studia na Ravnah še ne gradimo, ker je to absolutno predraga zadeva. Če se bo gradil TV studio, je prav, da bi izpolnjeval profesionalne norme, vendar denarja za to KRS sistemi ne moremo zagotoviti.

Ne vem, kdo trdi, da združitve ni možna. Če bo dovolj sredstev, je s tehniške plati združljivost vseh studijev na Koroškem možna, ampak le z ogromnimi finančnimi sredstvi.«

»Pri zadnjem fabriškem štrajku se je pokazalo, da so možnosti lokalne TV velike, z mnogimi prednostmi pred drugimi mediji. Kaj boste storili kabelski odbori, da bi začeli te možnosti čim prej in čim bolj profesionalno izrabljati?»

»Da so se te možnosti lahko izrabile, so morali krajani zgraditi to, kar je osnova za nadaljnje delo.

V tej situaciji in pri takem osnovnem standardu ljudi bo karkoli profesionalnega težko nabaviti, še posebej če vemo, da je ta oprema iz uvoza.

Tudi mi smo mnenja, da je lokalni TV kanal premalo izkoriščen, vendar moramo ponovno opozoriti, da nismo TV studio, sodelovanja pa do danes nismo odklonili z nikomer. (Občani pa za kulturo in izobraževanje še vedno odvajamo določena sredstva!)

Pripravila: Helena Merkač

KULTURA

NOVE KNJIGE NA POLICAH KOROŠKE OSREDNJE KNJIŽNICE »DR. FRANC SUŠNIK« RAVNE NA KOROŠKEM

Alderton, D.: Crocodiles and Alligators of the world. – London, 1991
Barbič, A.: Kmetov vsakdan. – Ljubljana, 1991
Betetto, M.: Hokej na ledu. – Ljubljana, 1990
Borzi priročnik ljubljanske borze. – Ljubljana, 1991
Brate, T.: Tehniški spomeniki. – V Ljubljani, 1991. – (Slovenska dediščina)
Dadić, Z.: Egzaktne znanosti hrvatskoga srednjovekovja. – Zagreb, 1991. – (Posebna izdanja/Globus)
Dedijer, V.: Veliki buntovnik Milovan Đilas. – Beograd, 1991
Delacour, J.B.: Veliki leksikon o človeških značajih. – Ljubljana, 1991
Descharnes, R.: Salvador Dali. – New York, b.l.
Felix, K.: Lepota in zdravje. – Ljubljana, 1991
Ferenc, T.: Ljudska oblast na Slovenskem 1941–1945. – Ljubljana, 1991. – (Knjižnica OF; 8)
Gill, R.W.: Basic Rendering. – London, 1991
Görg, B.: Prihodnost menedžerjev, menedžerji prihodnosti. – Ljubljana, 1991
Grabnar, B.: Retorika za vsakogar. – Ljubljana, 1991
Haines, G.: Learn photography. – London, 1991
Igličar, A.: Teme iz sociologije prava. – Ljubljana, 1991
Jaušovec, N.: Kako uspešneje reševati probleme? – Ljubljana, 1991
Košček, m.: Miti i seks. – Zagreb, 1991
Kraigher, M.: Slikarstvo, metode slikanja, materiali. – Sarajevo, 1991
Krečič, P.: Plečnikova Ljubljana. – V Ljubljani, 1991. – (Slovenska dediščina)
Levi, E.: Ključ misterija. – Beograd, 1990
Liebi, R.: Wolfgang Amadeus Mozart – Zwischen Ideal und Abgrund. – Berneck, 1991
Lijepa naša Hrvatska. – Zagreb, 1991
Michaud, e.: A. Einstein: Moč naravne odpornosti. – Ljubljana, 1991
Mihevc, M.: Pogumna, zvesta četa. – Ljubljana, 1990. – (Knjižnica NOV in POS)
Mindell, e.: Vitaminska biblija. – Ljubljana, 1991. – (Za zdravo življenje)
Rajneesh, O.: Vrhovna alhemija. – Beograd, 1990
Sen, K.M.: Hinduizam. – Beograd, 1990
Slana, M.: Oživitve dr. Antona Korošca. – Maribor, 1991
Sporočila iz onostranstva. – Ljubljana, 1991. – (Na meji resničnega)
Stare, a.: Naš hokej 1934–1991. – Ljubljana, 1991
Stoppard, M.: Življenje po petdesetem. – Ljubljana, 1991
Tapič, V.L.: Marija Terezija. – Maribor, 1991. – (Veliki ljudje)
Tavcar, M.: S. Možina: Vodenje in organiziranje dela. – Ljubljana, 1991
Tičar, B.: Borza, organizacija in poslovanje. – Ljubljana, 1991
Turk, I.: D. Melavc: Uvod v računovodstvo. – Kranj, 1991
Virant, J.: Modeliranje in simuliranje računalniških sistemov. – Radovljica, 1991
Wirth, N.: Programiranje na jeziku Modula – 2. – Beograd, 1990. – (Programiranje i programski jezici)

Novosti v domoznanskem oddelku

Barker, T.M.: Socialni revolucionarji in tajni agenti: koroški slovenski partizani in britanska tajna služba. – Ljubljana, 1991
Ossip Zadkine. – Slovenj Gradec, 1991
Vičar, B.: Otroci vojne pod Uršljo goro. – Maribor, 1991
3. koroški likovni bienale Slovenj Gradec 1991. – Slovenj Gradec, 1991

Darja Molnar

KULTURNA KRONIKA

V soboto, 8. junija, je bila v farni cerkvi na Prevaljah blagoslovitev novih, koncertnih orgel. Nastopila sta organist **Hubert Bergant** in violinist **Tomaž Lorenz**.

V torek, 11. junija, so v telovadnici osnovne šole Koroški jeklarji številni učenci nastopili na prireditvi Pokaži kaj znaš. Staršem in drugim sorodnikom so pokazali, kako znajo peti, recitirati in plesati. Del programa so pripravili sami, nekatere točke pa skupno

z učiteljicami šole. Spored je povezovala Mojca Prašnički. Izkupiček od vstopnine je šola namenila za šolo v naravi, v katero bodo konec avgusta šli učenci tretjih razredov. Prireditve je organizirala šolska pedagoginja **Krpačeva**.

V soboto, 15. junija, je bil na Prevaljah že drugi vrhunski glasbeni dogodek. Znova so pod mojstrsko roko **Huberta Berganta** zadonele orgle v farni cerkvi, na koncertu pa sta sodelovala še trobentača

svetovnega slovesa, ravenški rojak **Stanko Arnold** in **Anton Grčar**. Igrali so kot solisti, v duetu ali v troje in se z deli Ramovša, Corellija, Franceschinija, Guilmana, Albinonija, Langlaisa in Vivaldija izkazali kot resnično vrhunski mojstri svojih instrumentov.

Lep umetniški dogodek se je obetal v soboto, 29. junija, ko naj bi na Prevaljah nastopil dirigent Marko Letonja, na grajenec Prešernovega sklada, vendar, žal, koncerta zaradi vojne v Sloveniji ni bilo.

V petek, 14. junija, so v Likovnem salonu na ravenškem gradu odprli razstavo del akademskega slikarja **Ludvika Pandurja**. Odprta je bila do 22. junija.

Pihalni orkester ravenških železarjev je imel v petek, 21. junija, koncert na trgu pred gostilno Lečnik na Ravnah.

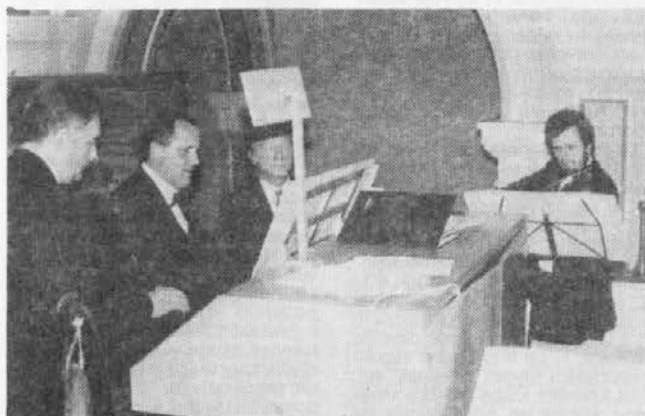
Sodeloval je tudi na proslavi ob razglasitvi samostojnosti Slovenije v sredo, 26. junija, zvečer. Igral je pred poslopjem občinske skupščine, kjer so zasadili in blagoslovili lipo – simbol slovenstva.

Ob enaki priložnosti je pred Družbenim domom na Prevaljah nastopil moški pevski zbor **Vres**, igral je tudi **prevaljski pihalni orkester**.

Zaradi vojne so bile vse kulturne prireditve, napovedane za naslednje dni, odpovedane.

M.P.

PREVALJSKA CERKEV Z NOVIMI ORGLAMI – NOV KULTURNI HRAM

V soboto, 8. junija, so v farni cerkvi na Prevaljah posvetili nove orgle. Slovesnost je opravil mariborski škof dr. Franc Kramberger.

Prevaljske orgle so prve nove orgle, izdelane v škofijski orgelski delavnici v Hočah pri Mariboru (v sodelovanju z bavarškim proizvajalcem Schmid). So mehanske. Imajo 25 registrov, dva manuala in pedal. Dispozicijo registrov je izdelal Hubert Bergant (drugi z leve), ki je na slavnosti v soboto orgle tudi predstavil in nato z violinistom Tomažem Lorenzom (na desni) izvedel posvetitveni koncert. Ta je obsegal prerez orgelske literature od starih do sodobnih stvaritev, med katerimi je bila tudi skladba domačina Lojzeta Lebiča (tretji z leve). V bogoslužnem delu sta pela cerkveni zbor in Vres pod vodstvom Jožka Kerta (prvi z leve).

Gost na prireditvi je bil poleg mnogih domačih gostov tudi slovenski kulturni minister dr. Andrej Capuder.

15. junija je bil na Prevaljah drugi orgelski koncert. Ob Hubertu Bergantu sta nastopila trobentača Anton Grčar in Ravenčan Stanko Arnold.

Z orglami v prevaljski cerkvi smo Korošci dobili nov kulturni hram, za katerega je želeli, da bo dobro služil svojemu namenu.

H. Merkač

REKREACIJA IN ŠPORT

NOGOMET

Nogometaši prevaljskega Korotana so poleg Veržaja novi člani slovenske območne lige – vzhod in bodo od jeseni dalje nastopali v ligi skupaj s še dvema koroškima kluboma – Ojstrico iz Dravograda in Partizanom iz Slovenj Gradca. Igralci Korotana, ki so osvojili 1. mesto v kvalitetni skupini mariborske podzveze, so v kvalifikacijah za napredovanje v višjo ligo premagali Aluminij iz Kidričevega. Prva tekma v Kidričevem se je končala z minimalno zmago gostiteljev s 3:2, v povratnem srečanju na Prevaljah pa so slavili domači nogometaši s 4:2. Zmaga Korotana z dvema zadetkoma razlike je bila dovolj za uvrstitev v višji rang tekmovanja. Tekmo med Korotanom in Aluminijem, ki je bila 22. junija na Prevaljah, si je ogledalo kar okoli 1200 gledalcev.

Nogometaši Korotana so se torej v tretjem poskusu vendarle uspeli uvrstiti v višjo ligo, potem ko so morali v preteklih dveh kvalifikacijah priznati premoč Partizana iz Zalca in Pohorja iz Ruš. Pred sezono 1990/91 so se z namenom, da osvojijo 1. mesto v mariborski podzvezi, tudi močno okrepili in v klub pripeljali štiri kakovostne igralce. Trdo delo igralcev in številnih odbornikov kluba je sedaj poplačano. Za uspeh so zaslužni prav vsi, tako igralci: Blatnik, Plimen, Krajcar, Janet, Sovinc, Petrič, Časl, Čuješ, Šumnik, Gorican, Ivartnik, Matauč, Vavče, Končič, Čapelnik in Lešnik, kakor tudi oba trenerja, bivši (Miro Oman) in sedanjí (Maks Pučelj).

Na Prevaljah je bil v juniju turnir pionirskih nogometnih ekip. Zmagali so mladi igralci Korotana pred Rudarjem iz Velenja in Mariborom. Uspeha nogometašev Korotana v kvalifikacijah so zagotovo veselili tudi igralci Akumulatorja iz Mežice, ki so osvojili predzadnje mesto v mariborski podzvezi. Ob napredovanju Prevalčanov v višjo ligo so si Mežičani namreč avtomatično zagotovili obstanek v ligi, izpadli pa so le nogometaši Fužinarja. V slovenski območni ligi – vzhod je prvo mesto osvojila Beltinka, ki bo v prihodnji sezoni nastopala v enotni slovenski ligi. Oba koroška kluba sta bila uvrščena slabše od pričakovanih, saj je bil Partizan iz Slovenj Gradca na koncu prvenstva 11., Ojstrica iz Dravograda pa 12. iz lige sta izpadla Boč iz Poljčan in Svoboda iz Brežic.

SMUČANJE

Alpski smučarji, zlasti najboljši tudi v poletnih mesecih ne poznajo počitka. Bolj zgodnje letne priprave naših so povezane zlasti z olimpijskimi igrami prihodnje zimo v Albertvillu. V sklop teh priprav sodijo tudi nastopi naše moške in ženske A selekcije na nekaterih tekmah na južni polobli, to je v Čilu in Novi Zelandiji, kjer sta smučala tudi Mitja Kunc in Katjuša Pušnik.

Sicer pa je strokovno vodstvo smučarske zveze že kmalu po končani sezoni 1990/91 napravilo spisek svojih reprezentanc, med njimi je kar nekaj smučarjev in smučark tudi iz koroških klubov. Pri alpinistih je v žensko A reprezentanco uvrščena Katjuša Pu-

šnik iz Črne, v žensko B pa Matjaž Kraševac iz Fužinarja. Pri fantih je v reprezentancah več naših smučarjev: moški A – Mitja Kunc iz Črne, mladinska A – Primož Pustoslavšek iz Mežice, mlajši mladinci – Evgen Veselko in Igor Zagernik iz Fužinarja Ravne ter pri starejših pionirjih – Ožbi Ošlak iz Fužinarja. Trener občinske selekcije Oto Pustoslavšek bo tudi v prihodnji sezoni sodeloval pri delu in vzgoji pionirskih in mladinskih reprezentanc.

Tudi dva naša smučarja skakalca sta uvrščena v reprezentančne vrste, v mladinsko selekcijo Jože Zagernik in v mladinsko nordijsko kombinacijo Erih Pečnik, oba sta tekmovalca Fužinarja. Med tekačicami je v mlado A reprezentanco uvrščena Nataša Lačen iz Črne.

GOSPODARSKA KRIZA IZPRAZNILA BLAGAJNO

Leta nazaj je bil šport v občini Ravne nadpovprečno razvit. To je bila predvsem zasluga razumevanja gospodarstva, zlasti železarne Ravne, ki je vselej z dodatnimi viri omogočala dejavnost društvom in klubom. Tako pri Fužinarju vsa leta po vojni niso doživljali prevlekih stresov glede pomanjkanja nujno potrebnih sredstev, so ugotavljali delegati na skupščini SD Fužinar, ki je bila 25. junija na Ravnah.

Časi so se spremenili na slabše. Športno društvo Fužinar, v katerem deluje kar 10 klubov, je sicer dobil za leto 1991 iz t.i. sistemskih virov, to je iz občinskega proračuna preko ZTKO, nominalno kar za 70 % več sredstev kot leto prej, toda zaradi slabe gospodarske situacije so usahnili dodatni viri financiranja. Teh dodatnih sredstev se je za razvejeno dejavnost klubov zbralo kar za okoli 80 %. Tega denarja sedaj ni več, kajti koncern Železarna Ravne ne more še naprej gmotno podpirati SD Fužinar. Če je bilo v preteklih letih financiranje dejavnosti skoraj v celoti rešeno na nivoju športnega društva, se je sedaj precejšen del te problematike preselil na klube, ki pa so zelo različno sprejeli dodatne obremenitve, je v svojem poročilu zapisal dosedanji predsednik skupščine SD Fužinar mag. Jože Žunec. Nekateri so v okviru svojih možnosti ukrepali, drugi so čakali, da se bodo stvari same uredile. Resnica je takšna, da še vsaj nekaj let ne bo več razkošja, ki smo ga bili vajeni vse do leta 1990. Takšnih mesecev, kakršna je bila v preteklosti

železarne, še dolgo ne bo več.

Prav zavoljo prazne blagajne je v marsikaterem klubu močno vprašljiva nadaljnja dejavnost, zlasti tam, kjer ekipe Fužinarja nastopajo v t.i. rekreacijskem sistemu tekmovanja. V razpravi so delegati zato posebej podprli varčevalne ukrepe, dosledno izvajanje uporabe namenskih sredstev. Sedanjí težki položaj, so menili delegati, jih sili v to, da bodo morali rekreativna tekmovanja ločiti od vrhunskega športa. Določene pogoje oziroma klubi bodo morali postopoma uveljavljati princip samofinanciranja. Treba bo tudi veliko več vlagati v mlade selekcije, ki morajo postati temelji celotne športne dejavnosti. Financiranje vrhunskega športa in mladih perspektivnih športnikov mora biti zagotovljeno preko bodočih športne zveze (ZTKO) oziroma iz proračuna občine. Seveda pri tem ne gre pozabiti ustreznega nagajevanja strokovnih kadrov, so menili delegati na skupščini, kajti slabo gmotno stanje društva je že pripeljalo do občutnega pomanjkanja trenerjev po posameznih klubih. Tisti pa, ki so še ostali, opravljajo svoje delo volontersko, saj v letošnjem letu zveze vsi še niso prejeli nikakršnega honorarja.

Pereča je tudi problematika objektov. V preteklosti je za vse skrbela železarna oziroma njen družbeni standard. Športniki so uporabljali objekte brezplačno. Danes je tudi ta situacija drugačna, potem ko je objekte prevzel De Profundis. Pa ne čisto, kajti s pomočjo izvršnega sveta občine in ZTKO so bile sprejetečasne rešitve, ki omogočajo, da lahko športniki Fužinarja uporabljajo brezplačno objekte vse do izteka letošnjega leta. Kako bo naprej, seveda ne ve nihče. Dejstvo pa je, da če bi klubom pričeli zaračunavati uporabo objektov, bo dejavnost v marsikaterem klubu bržkone zamrla.

Po dokaj plodni razpravi so delegati na seji skupščine dali razrešnico dosedanji organom skupščine SD Fužinar, med drugim tudi predsedniku skupščine mag. Jožetu Zuncu in predsedniku izvršnega odbora Radu Pšeničniku. Nato so izvolili nov petčlanski upravni odbor društva, ki ga sestavljajo: predsednik Marjan Senica, podpredsednik Peter Prikeržnik, tajnica Silva Cigler ter člana Marjan Tisovnik in Jože Žunec. V nadzorni odbor pa so bili izbrani Jože Borštnar, Avgust Skrinjar in Andrej Kokalj.

Ivo Miakar

DEJAVNOST TTK RAVNE

Kakor smo že navajeni, je bila dejavnost ravenskih karateistov tudi letošnjo pomlad dokaj bogata.

Marca je klub organiziral troboj med KK Celje, Savinja in TTK Ravne, aprila pa dvoboj s pionirji iz KK Železna Kapla ter slovensko pionirsko prvenstvo v tradicionalnem karateju. V juniju je bilo prijateljsko srečanje ravenskih pionirjev s člani karateškega kluba v Železni Kapli, predstavniki TTK Ravne pa so se udeležili tudi turnirja v katah, ki je bil v Črnučah. Karatejski delavci veliko naredijo tudi za izobraževanje svojega kadra. Predstavniki TTK Ravne so

marca sodelovali na strokovnem seminarju pod vodstvom doc. dr. Ilija Jorga – 7. DAN v Celju, v aprilu pa je ravenski klub organiziral sodniški seminar pod vodstvom doc. dr. Vladimirja Jorga – 7. DAN na Ravnah. Udeležilo se ga je 21 sodniških kandidatov, instruktorjev in trenerjev iz Slovenije in Avstrije.

R.B.

PRVENSTVO V DRUŽABNIH PLESIH

9.6.1991 je bilo v Ljubljani v Festivaliki dvorani republiško prvenstvo osnovnih in plesnih šol v družabnih plesih.

V konkurenci osnovnih šol je zmagal par Aleš Krenk in Petra Veržun iz OS Dravograd. Tretja sta bila Grega Mlačnik in Irena Svetina iz OS Šentjanž, šesta pa Dragan Gajič in Nataša Gostenčnik iz OS Dravograd. Vsi ti pari so vadili in dosegli uspeh pod vodstvom Emila Urbancila in Karmina Intihar.

ŠAH

Po večmesečnem igranju je ŠK Fužinar že tretjič zapored uspešno spravil pod streho prvenstvo v normalnem (počasnem) tempu. Klubski prvak je v konkurenci 14 igralcev postal Marko Vrečič z 10 osvojenimi točkami. Drugo mesto je zasedel Niko Ristič z 9,5 točke, tretji pa j bil Franc Rotovnik z 8,5 točke.

22.4. je bil odigran prvi letošnji turnir v aktivnem šahu. Tempa je bil 20 minut na igralca, turnir pa je potekal po švicarskem sistemu s 5 igralnimi koli. Med 16 udeleženci je zmagal Vrečič s 4,5 točke, Ristič na drugem in Rotovnik na tretjem mestu pa sta zbrala po 4 točke.

Od 12. do 18. maja je v Pulji potekal tradicionalni, že 34. šahovski festival. Zaradi zaostrenih političnih razmer se je tokrat festivala udeležilo bistveno manj ekip kot v preteklih letih, po grobih ocenah kar za tri četrtine manj. Organizatorji so zato oblikovali le 8 tekmovalnih skupin, obe Fužinarjevi ekipi pa sta pristali v 4. skupini. V skupini je igralo 15 ekip, 7 kol po švicarskem sistemu z igralnim časom uro na igralca. Druga ekipa je s 13,5 točke zasedla solidno 10. mesto, prva ekipa Fužinarja pa je po porazu v zadnjem kolu zapravila možnosti za dobro uvrstitev in je zdrsnila na 12. mesto. Zato pa je bilo več uspeha na hitropoteznem turnirju po Bergerjevem sistemu, na katerem je Fužinar I s 33,5 točke osvojil 3. mesto. Za prvo ekipo so igrali Ristič, Vrečič, Rotovnik in Erjavec, za drugo pa Uršič, Salamon, Senica, Založnikova in Niklova.

Za hitropotezno prvenstvo Fužinar '91 je bilo doslej odigranih 10 turnirjev.

Na 7. turnirju, 1.4., je med 11 igralci zmagal Turčinik z 9 točkami, pred Uršičem in Vrečičem, oba 7,5.

15.4. se je spet zbralo 11 udeležencev. Prvi je bil Vrečič z 9 točkami, kolikor jih je zbral tudi Turčinik na drugem mestu. S 7,5 točke je Ristič zasedel tretje mesto.

6.5. je bila udeležba nekoliko boljša. Med 15 tekmovalci je zmagal Turčinik z 11,5 točke, pred Rotovnikom 10,5 in Rističem 9 točk.

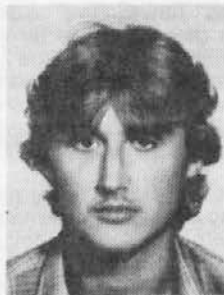
20.5. se je pomerilo 13 igralcev. Prvo mesto je osvojil Ristič z 10,5 točke, drugo Rotovnik z 9,5 in tretje Vrečič z 9 točkami.

MV

JOŽE FRANC 1963-1991

Pretrseni stojimo ob tvojem grobu, Jože, in kar ne moremo doumeti, da je vest, ki nas je prešinila sredi dela v petek, 31.5., tudi resnična. Delo tvojih sodelavcev, vseh nas, je zastalo, besede so onemele in oči so spraševale, ali je to mogoče. Pa je bilo še kako mogoče. Kruta in neusmiljena je usoda, ki ti je pretrgala življenjsko pot v trenutku, ko si se sicer poslavljaj od nas, iz naše sredine. Žal nam je bilo, da nas zapuščas, toda razumeli smo

te, da si si pač poiskal drugo delo, kajti vedeli smo, da nas zaradi tega ne boš pozabil.

Tudi mi Jože, te ne bomo pozabili. Rodil si se in odrasčal na Ravnah. Tu si obiskoval osnovno šolo, pozneje srednjo kovinarsko. Stopil si na isto pot kot oče, tudi sam železar. Bil si dober delavec, tovariš in naš sopotnik od tistega dne pred desetimi leti, ko si se zaposlil pri nas v železarni v Strojih in delih kot ključavničar. V tem desetletnem obdobju smo te spoznali in vzljubili. Cenili smo tvojo veselo naravo, tvoj smisel za pravico in resnico. Vedeli smo, da imamo opraviti s človekom, ki je bil pripravljen za svojo delovno sredino ostati in delovnem mestu tudi po osmih urah dela, ki je, če so tako narekovala delovna opravila, prišel na delo tudi ponoči.

Jože, zaman se v tem žalostnem trenutku sprašujemo, zakaj se ti je to moralo zgoditi; ne naša iskrena žalost ne solze tvojih najdražjih te ne morejo več obuditi. Tvoje kratko življenje, ki se je po kratki igri usode končalo te dni, ko si imel pred seboj še toliko načrtov, toliko neizpolnjenih želja in hotenj. Od začetka na novem delovnem mestu v pekarni, do ureditve doma zase, otroka, ženo, do poroke s tvojo izvoljenko in našo sodelavko Bernardo.

Na tvojem delovnem mestu ta trenutek dogoreva sveča, ki so jo v tvoj spomin prižgali tvoji sodelavci iz oddelka montaže. Sveča bo kmalu ugasnila, ostali pa bodo spo-

mini in v njih boš živel tudi ti.

Toliko »ZAKAJ« se postavlja v zavesti ta hip, ampak le eno je ta trenutek dokončno – tebe, Jože, ni več.

Hvala ti za vse, kar si v življenju dobrega storil komurkoli med nami. Sočustvujemo z vami, starši, z Bernardom in otrokoma. V imenu sodelavcev montaže, sindikata in v svojem imenu izrekam vsem, ki ste ga imeli radi, naše iskreno sožalje.

Rudi Mlinar

DRAGO BOŽIČ 1970-1991

Globoko nas je presunila vest, da se je pretrgala nit življenja našemu sodelavcu, prijatelju in znanцу Dragu Božiču. Zavest nikakor noče doumeti dejstva in se sprijazniti z usodo, da je to resnica, kajti zapustil si nas v polnem cvetu svoje mladosti. Mlad! Mnogo premlad.

Rodil si se 23.2.1970. leta kot prvorojenec očetu Francu in materi Faniki. Osnovno šolo si končal v domačem kraju in se želel čimprej osamosvojiti, da bi razbremenil

očeta in mater, ki sta zate in za brata skrbela in se razdajala z ljubeznijo in skrbjo, ki so je zmožni le starši.

Zapostil si se 11.11.1986 v Jedrarni tozda Jeklovilarna in delal do odhoda v JLA maja 1989. Po odsluženju vojaškega roka si se maja 1990. leta zopet vrnil med nas, koroške jeklarje, delal si pridno in vestno. Nobeno delo ti ni bilo pretežko, kajti bil si mlad in poln energije ter mladostnega poleta. A glej! Usoda, ta neutrudna spremljevalka vsakogar izmed nas, je hotela drugače. Zakaj? Zakaj že zdaj? Tako mlad? To so vprašanja, ki si jih vedno ob takšnih žalostnih dogodkih zastavljamo, vendar zavedajoč se, da nanje ne bo odgovora. Za njimi ostaja praznina. Kakor bo tudi za teboj ostala praznina. Drago, hvala ti za ves trud, ki si ga z nami vred vlagal v našo železarno! Praznina pa bo ostala tudi v naših srcih in zato se te bomo vedno znova spominjali.

Naj ti bo lahka koroška zemlja, v kateri boš počival svoj prerani počitek.

V imenu sindikata Železarne Ravne, v imenu tvojih sodelavcev, prijateljev in znancev ter v svojem imenu izrekam staršem, bratu in vsem ožaloščenim iskreno sožalje.

Jelen M.

ŠTEFAN HRIBERNIK 1967-1991

Kdor se rodi sredi zelenih bregov in mu je zibel tekla bliže soncu, je z lepoto gorskega sveta zaznamovan za vse življenje.

Šele pozneje, Bog ve kdaj, se začnejo gorjanci ozirati v dolino in slutiti, da je tam življenje lažje in lagodnejše. Ter si želeli, da bi bili tam.

Štefan je šel v dolino iskat boljši kos kruha še zelo mlad. S šestnajstimi leti se je zaposlil kot pomožni delavec v špediciji Železarne Ravne. Bil je poln energije in pripravljen prijeti za vsako delo. Ker se je znašel in mu je šlo delo dobro od rok, je marsikdaj zaleglo za dva. Ni se držal le svojega, temveč je vedno rad pomagal tudi drugim. Zato, in ker je bil vesele narave, so mu bili sodelavci prijatelji.

In ne le med sodelavci, tudi v domačem krogu, ki ga ni zapustil, saj ga je z rodnim domom še vedno vezala trdna mladostna vez, je imel veliko prijateljev. Vsak dan se je z naporem dela v železarni vračal med nje in bil vedno pripravljen pomagati tudi njim. Posebno rad je delal v gozdu.

Tako bi se mu bil z leti morda uresničil cilj, postavljen v rosnih mladosti: ustvariti si človeka vredno življenje, imeti družino, nadaljevati svoj rod... Pa sta v dolini, ki ju je nekoč zvalila s hribov, našla s prijateljem nesrečno smrt.

Sodelavci in prijatelji se nemo sprašujemo: Zakaj? Ne vemo odgovora. Le hudo nam je.

Mami, sestram in bratom izrekamo iskreno sožalje.

Sodelavci

KADROVSKA GIBANJA

Število zaposlenih se zmanjšuje predvsem zaradi dokupa delovne dobe – upokožitev in sporazumnega prenehanja delovnega razmerja z odpravnino. Ob koncu junija je bilo v železarni Ravne zaposlenih 4838 delavcev.

DELOVNO RAZMERJE SO SKLENILI

TEHNIŠKI SEKTOR – LEGAN Aleš, ključavničar, ŠKRATEK Zdravko, lesar – oba iz JLA.

METALURGIJA – STRIKER Boris, valjavec – iz JLA.

UPRAVA – FISER Franja, dipl. pravica – iz druge DO; ZLEBNIK Andrej, dipl. inž. strojništva; MLAKAR Margareta, inž. kemijske tehnologije; JEROMEL Dušan, dipl. inž. strojništva, – vsi pripravniki iz šole.

PREDELAVA – DRAŽNIK Silva, ključavničarka – pripravnica iz šole.

DELOVNO RAZMERJE JE PRENEHALO

TEHNIŠKI SEKTOR – KLANČNIK Igor, gradbeni tehnik – sporazumno (z odpravnino); GRADIŠNIK Marta, administratorica; KOTNIK Jožef, žerjavovodkinja; ERJAVEC Štefan, ključavničar – dos. pok. doba (dokup); ROTHER Alojz, skladiščnik; DOBRE Ivan, ključavničar – predčasna upokožitev (dokup).

METALURGIJA – VIDERŠNIK Vinko, ravnalet; PIKO Peter, kovač; KRAMER Dušan, valjavec; PEČOVNIK Herman, vodja operat. prir. dela Jeklovleka; MARTIČ Slavko, žerjavovodja; PEČ-

NIK Anton, ravnalet; ILIČ Vladimir, pom. talica; RISTIČ Ivan, adjuster met. izdelkov; OMAR Miroslav, talilec; KRAUP Branka, met. tehnik; SEVER Ivan, pom. kovač; JERT Samo, valjavec; STJEPANOVIC Spasoje, pom. talilec; BAČIČ Ramiz, žerjavovodja; NIKOLIČ Radivoje, pom. talica; DRAGONJIC Slobodan, čistilec met. izdelkov; BAŠIČ Savo, pom. talilec; NURAJ Halil, talilec; ZOLETIČ Senaid, žerjavovodja; ASANI Behxhet, transportni delavec; BRANKOVIČ Vladimir; POBERŽNIK Danica čistilka prostorov – vsi sporazumno z odpravnino; KAMNIK Adolf, delavec na elektru pultu; ROŽEJ Stanko, rezkalec na krožni žagi; SOVIČ Ivan, čistilec met. izdelkov; TRIFALT Jože, livar; SMOLAR Anton, voznik tovornjaka; VUKOVIČ Ivan, prevzemnik – vsi inv. upokožitev; LAGOJA Ivan, delovodja – dos. pok. doba; ZAGERNIK Irena, livarka; KOLETNIK Tomaž, rezkalec – oba potek pripravništva; BOŽIČ Drago, sušilec in sestavljalac jeder; HRIBERNIK Štefan, pom. delavec – umrla; IVARTNIK Ivan, delovodja; MRAK Franc, ključavničar; MOČNIK Ivan, talilec; BABIN Jakob, strokovni delavec; KOTNIK Albert, modelni mizar; ARCET Bogdan, vodja oddelka; VEBER Anton, čistilec prostorov; ŠULER Oto, ogrevalec; MEDVED Jože, kovač; KRAUP Alojz, pom. kovač; PLANINSEC Jože, kovač; PACNIK Alojz, vodja oddelka; ŽERDONER Marjan, vodja oddelka; RAMPRE ERIKA, skladiščnica; KNEŽ Marija, administratorica; SUMAR Marija, administratorica – vsi dos.

pok. doba (dokup); MACOGOVIC Aleksander, žarilec; CVETKOVIC Milutin, delovodja; SKRATEK Peter, transportni delavec – vsi predčasna upok. (dokup).

PREDLAVA – KUŠEJ Janko, vzdrževalec orodja; LAH Izidor, strugar; VOGEL Marko, varilec; JURINEC Nataša, rezalka; GORENŠEK Tomaž, strojni tehnik – vsi sporazumno z odpravnino; ŠKVORC Barica, čistilka – inv. upokojujev; PŠENIČNIK Peter, ključavničar; BREZNIK Kristijan, delovodja; SONJAK Marjeta, pom. delavka; CESNIK Marijan, rezalec; ŠTERN Anton inž., vodja strojne projektive – vsi predčasna upokojujev; MATAJKA Viktorija, administratorka – dos. pok. doba; KOSABER Matjaž, orodjar; KRENKER Damjan, str. mehanik; PISAR Kristina, rezalka – vsi potek pripravništva; VAVH Franc, nabavni inženir; ROSC Valerija, administratorka; VAVČE Albin, delovodja; HOJNIK Stefan, planer; PLEVNİK Antonija, skladiščna delavka; SREBRE Branko, brusilec; TUŠEK Stanko, strugar – vsi dos. pok. doba

(dokup); BARAN Vlado, ključavničar; NAVERSNIK Anton, strugar; PLEŠEJ Elizabeta, administratorka; TOMAZIN Friderica, skladiščna delavka; SLAVIČ Alojz, planer; FILIP Božidar, vzdrževalec orodja – vsi predčasna upok. (dokup).

UPRAVA – TUŠEK Sonja, dipl. org. dela, strokovna delavka; PRAZNIK Anica, med. tehnik; HORVAT Aleksandra, strokovna delavka; NAVODNIK Anton dipl. inž., strokovni delavec; KOTNIK Rosanda, dipl. inž., sistemski analitik – vsi sporazumno (z odpravnino); SLEMNIK Sonja iur., strokovna delavka; BIŠKUP Darinka, administratorka; ŠTRIGL Silvo, vzdrževalec objektov – vsi sporazumno; HOJNIK Ernest, varnostnik; POTOČNIK Matilda, administratorka; KOLAR Ottilija, administratorka – vsi dos. pok. doba (dokup); UGOVŠEK Mariča, laborantka – predčasna upok. (dokup); KRISTAN Mirko dipl. inž., sistemski analitik – inv. upokojujev.

OE Zaposlovanje

O ODPRTEM PISMU VELJA RAZMISLITI

V 6. številki Informativnega fužinarja je prof. dr. Janko Sušnik objavil odprto pismo predsedniku Skupščine občine Ravne na Koroškem. V pismu med drugim ugotavlja, da oba kraja (Ravne in Prevalje) »vse bolj živita skupno življenje, nasebi se vse bolj spajata in ne zdi se mu samo potratno, temveč tudi usodno ločevalno narediti iz njiju celo dve občini«.

Moram priznati, da je avtor s tem pismom posegel na področje, ki me že dolgo zanima in imam o njem tudi svoje stališče. Vesel sem, da lahko ugotavljam, da je zelo blizu stališču dr. Sušnika in zato se njegovi pobudi z veseljem pridružujem.

Ko sem leta 1985 imel v okviru Delavske univerze dvoje predavanj o položaju in vlogi občine v našem sistemu, sem bil do stanja kritičen in sem že takrat napovedal potrebo po pretvorbi občine po evropskem vzorcu. V Evropi (v Ameriki pa še celo bolj) je občina predvsem samoupravna skupnost ljudi, ki na tak način rešujejo svoje lastne probleme. Je že res, da se poskuša povsod v ta proces vključevati tudi država in si na neki način prisvajati občino, a nikjer se to ni zgodilo v takšnem obsegu kot ravno pri nas. Obseg dela, ki se danes opravlja na občini, je 80 % za državo in samo 20 % dela je namenjenega za občane. Zato ni čudno, da občine občani ne morejo vzeti za svojo.

Pobude strank v lanskem predvolilnem obdobju (mislim, da so vse dale v svoje programe uveljavljanje manjših, občanom bližnjih občin) so izhajale iz teh ugotovitev. Osebnost sem se strinjal s takšno orientacijo in popolnoma sem razumel na primer želje Črnanjov po takšnih rešitvah.

V primeru Raven in Prevalj pa se je tudi meni dozdevalo, da kaže o ustanovitvi dveh občin za tadv kraja resno premisliti. V resnici spajanje teh dveh krajev poteka, kakor ugotavlja dr. Sušnik, in bilo bi bolj intenzivno, če bi se zavestno za to odločili. Pred dobrimi dvajsetimi leti so ravenski urbani razvili projekt o soseski Raven-Prevalje. V njem so proces združevanja strokovno utemeljili. Žal življenje ni šlo po tej poti; njihov predlog ni bil sprejet in zamujenih je bilo veliko prilik, da bi oba kraja že danes bila eno mesto.

Tudi odločitev o dveh občinah na tem prostoru, če bo do nje prišlo, bo samo ovira na poti združevanja. Proces, ki si ga življenje želi, namreč ni mogoče na administrativen način ustaviti; možno ga je samo upočasniti in podražiti. Oboje je bil proces spajanja Raven in Prevalj v preteklosti deležen.

Pridružujem se torej pobudi dr. Sušnika, da zelo resno obravnavamo njegov predlog.

V republiški računici, ki jo predlagatelj v odprtem pismu omenja, bi imel tak kraj po zadnjem štetju prebivalstva 13920 prebivalcev in bi bil na 10. mestu v Sloveniji.

Maks Večko

ZAHVALE

Ob smrti ljubega moza,
očeta, in deda

ŠTEFANA HOJNIKA

hvala vsem, ki čutite z nami in ste nam pomagali prebroditi najtežje trenutke.

Hvala sorodnikom, prijateljem in sosedom za pomoč, darovano cvetje in sveče.

Hvala pokojnikovim tovarišem gasilcem GD Ravne za njihov dostojanstveni prispevek k pogrebni slovesnosti, g. Maroltu za lepe poslovične besede ter g. župniku Jarošu Kotniku za poslovični obred in pretresljivi govor.

In ne nazadnje – za korektno in požrtvovalno zdravljenje – hvala kolektivoma internega oddelka Splošne bolnišnice Slovenj Gradec in Zdravstvenega doma Ravne, zlasti dr. Oblakovi in sestram splošne ambulate.

Vsi njegovi

Ob tragični izgubi našega
dragega

JOŽETA FRANCA

se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih pomagali, ga pospremili na njegovi zadnji poti ali kakorkoli počastili njegov spomin. Posebej hvala vsem, ki so sodelovali pri pogrebni slovesnosti.

Žalujoči njegovi

Mnogo prezgodaj je bilo
zadnje slovo od ljubljenega
moža, očeta, zeta, svaka in
strica

HUBERTA LUŽNICA

Iskrena hvala vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili k počitku, darovali cvetje ter nam pisno in ustno izrazili sožalje.

Posebno globoko se zahvaljujem sodelavcem Jeklotvarne, g. Jelenu za poslovične besede, Pihalnemu orkestru ravske železarne za odigrane žalostinke, ženskemu pevskemu zboru iz Dravograda, g. dekanu za pogrebni obred ter Združenju šoferjev in avtomehaničarjev iz Slovenj Gradca.

Toplo in iskreno se zahvaljujem zdravnikom in zdravstvenemu osebju centra intenzivne kirurške nege Splošne bolnišnice Slovenj Gradec za požrtvovalno in nesebično pomoč.

Se enkrat iskrena hvala vsem.

Žena Stanka s hčerko
Barbaro ter sorodniki

Ob smrti naše drage

MARIJE KOTNIK

se iskreno zahvaljujem sosedom, znancem in prijateljem za pomoč v težkih trenutkih in vsem, ki so jo spremili na zadnji poti. Hvala g. župniku za obred, g. Gorenšku za poslovične besede in pevcem za žalostinke.

Mož Milan, otroci Milan, Slavka in Franc z družinami ter Marjan

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem sodelavcem delovne enote Stroj za spominska darila in lepe želje. Želiva vam trdnih delovnih uspehov in veliko osebne sreče.

Franc Pudgar, Albin Vavč

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem Vzmetarne za dolgotrajno sodelovanje. Posebna zahvala sodelavcem priprave dela za dragoceno darilo, ki mi bo trajen spomin nanje. Želim jim obilo poslovne uspešnosti in sreče tudi v prihodnje.

Vinko Košutnik

Zahvaljujem se dobrim sosedom Erni in Jožetu Juraku ter gospodu Vrečiču in neznanemu vozniku, ki je takoj ponudil pomoč.

Posebna zahvala tudi gasilcema Maksu Krajncu in Ernestu Bejku za tako hitro pomoč, da smo si obdržali naš dom. Zahvala tudi Elektru Dobja vas. Še enkrat iskrena hvala vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali.

Hvaležna družina Razdevšek iz Dobje vasi

Izdaja Delavski svet Železarne Ravne kot mesečnik v nakladi 6800 izvodov. Ureja uredniški odbor: Andreja Čibron, Marjan Gerdej, Marjan Kolar, dr. Tone Pratkanar, Sonja Smolar, Maks Večko, Mirko Vošner.

Uredništvo: glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar, novinarica Helena Merkač in Mojca Potočnik, tajnica Jelka Jamšek.

Tel. 21-131, urednik int. 6753, novinarica 6304.

Tisk: Grafika Prevalje

Glasilo je po 7. točki 1. odst. člena Zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni list SFRJ, št. 33/72), prosto plačila prometnega davka.